༄། གསུམ་པ་གཡུ་འབྲུག་སྒྲོག་པའི་ཞལ་ལྕེ་སོ་སོར་བཤད་པ་ལ། བསད་པ་སྟོང་གི་ཞལ་ལྕེ། རྨས་པ་ཁྲག་གི་ཞལ་ཆེ། རྐུས་པ་འཇལ་གྱི་ཞལ་ཆེ། བསྙོན་ཅན་མནའ་བཀར་གྱི་ཞལ་ཆེ། བྱི་བྱས་བྱི་རིན་གྱི་ཞལ་ཆེ། བྱེ་བྲལ་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་ཞལ་ལྕེ། འབྲོས་འདེད་ལེན་ལན་གྱི་ཞལ་ཆེ། དམའ་ཕབ་ཡུས་ཀྱི་ཞལ་ཆེ། དཔྱས་འདོད་ཚོང་གི་ཞལ་ལྕེ། ལྷག་ཆད་རྩིས་ཀྱི་ཞལ་ལྕེ། ལ་སྐྱོ༼སྐྱི༽ཀྲུབ་ཀྱི་ཞལ་ལྕེ། ནམ་ཕར་རྩུར་གྱི་ཞལ་ལྕེ། དཔའ་བོ་སྟག་གི་ཞལ་ལྕེ། རྡམ་བའི་༼སྟར་མ་ཕའི༽ཞལ་ལྕེ། ཁྲིམས་འདེགས་བབས་སྟུག་གི་ཞལ་ཆེ་དང་བཅོ་ལྔ་སྟེ།[1]

Thirdly, the explanation of each of the edicts of the Turquoise Dragon Proclamation:

The edict on compensation for killing; the edict on blood-wounding; the edict on compensation for theft; the edict on oaths [to counter] deception; the edict on payment for sexual misconduct; the edict on harmonizing those who have separated; the edict on pursuit and revenge; the edict on public insults; the edict on valuing merchandise; the edict on calculating additions and reductions; the edict on food and clothing; the edict on borrowing; the edict on the tiger hero; the edict on the [fox] coward; the edict on court assessors and scribes, making fifteen.

རྒྱལ་བློན་གྱི་ཡི་གེ་ལ་ཚད་མར་བྱེད་ན་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་རོ།

This is how to act correctly [in accordance with] the writings of the king and the ministers.

༄། དང་པོ་བསད་པ་སྟོང་གི་ཞལ་ཆེ་ནི།

First, the edict on compensation for killing.

རྗོར་ལུགས་དང་བོད་ལུགས་གཉིས་ལས། རྗོར་སྲོག་ཚབ་ཏུ་སྲོག་གཏོང་བས་མི་ཤ་ལེན། བོད་༼དུ་༽ཆོས་དར་ཞིང་ཆོས་ལ་དཀར་ [20] བས་སྲོག་ཚབ་ཏུ་སྲོག་བཏང་ན་གཉིས་ཕུང་སྡིག་པའི་རྒྱ་བར་འགྲོ་བས། སྟོང་འཇལ་ལེན་བྱེད་པ་ལེགས་ཟེར་ནས། དེས་ན་སྐལ་པ་སྟོང་པས་སྟོང་ཞེས་བྱ་བ་བྱུང་། དེ་ལ་སྔོན་གྱི་དུས་ན་མི་དྲག་པ་ལ་འཇལ་སྲང་སྟོང་དང་ཞོ་སྟོང་དུ་སྒྲོད་པས་ན་སྟོང་ཞེས་བྱའོ། ཁག་ཁུར་གྱི་ངོ་ཆེན་དང་ཟུར་པའི་ངོ་ཆེན་ལ་ཞུ་ཆག་གཏོང་དགོས་པ་ཡོང་བས་ན་སྟོང་ཞེས་ཟེར། དེས་ན་སྟོང་ཞེས་བྱ་བ་སྟོང་པ་ཡིན་པས་ན། སྟོང་ལེན་ཕྱུག་པོར་སོང་བའང་མེད། སྟོང་འཇལ་སྤྲང་པོར་སོང་བའང་མེད།

---

[1] Some of these titles differ from those used in the following explanations, in minor respects.

Concerning the Mongolian (Hor) and Tibetan traditions: the Mongolian is that through taking a replacement life, revenge is enacted; in Tibet the Buddhist *dharma* has spread and because people are oriented towards the *dharma*, if one takes a replacement life, that is [considered to be] the root of a double sin, so it is said that it is good to accept compensation (*stong 'jal*).

It is because [the victim] is empty of fate that this action is called *stong* (empty);[2] and because, in former times, for a nobleman a thousand *'jal srang* and a thousand *zho* were given, it is called *stong* (a thousand). Since it has become necessary to petition men of influence—whether with official responsibilities or not—for a reduction, it is called *stong*. Thus, since the so-called *stong* is empty, it is said: 'if you receive *stong* you do not become rich; if you give *stong* you do not become poor.'

བྱ་བར་གྲགས་འདུག་པས། རོ་དོས་མཉམ་གྱི་མཇལ་ཡིན་པས་ན་རོ་དོས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། སྟོང་དང་རོ་དོས་དོན་གཅིག་པས། མི་དྲག་ཞན་ལ་དཔགས་པའི་སྟོང་སྒྲོད་ལུགས། ས་སྐྱ་པཎྜི་ཏས།

ཏ་བརྒྱ་གླང་སྟོང་མི་ཁྲིད་འབུམ།

ཡོན་ཏན་ཅན་ལ་བཛོད་དུ་མེད།

བྱ་བའང་གསུངས་འདུག་ཅིང་།

འཇིག་རྟེན་རྒན་པོའི་ངག་ལས་ཀྱང་།

སྟོད་ཡ་རྩེ་རྒྱལ་པོ་ཧོར་གྱིས་བསད།

སྤྱུར་དང་གསེར་ལ་མཉམ་འདེགས་བྱས།

སྨད་གེ་སར་རྒྱལ་པོ་ལྡན་མས་བསད།

ད་དུང་སྟོང་གཞུག་འཕྲོད་པ་མེད།

ཅེས་པ་དང་།

[2] This is the meaning suggested by the *gTsang* code, reproduced by Christoph Cüppers in D. Schuh, ed. *Secular Law and Order in the Tibetan Highland* (2015, p. 21).

ཡ་ཕོ། མགར་བ། ཤན་པ་གསུམ།

བསད་ཀྱང་སྟོང་ལ་དྲེས་ཐག་གཅིག

ཅེས་བྱ་བར་གསུངས་གདའ་བས།

Because it is compensation for death, it is called ‘the burden of death’ (*ro dos*). *Stong* and *ro dos* have the same meaning.

The means of approaching compensation depends on social status. Sa skya PaNDita said:

One hundred horses, one thousand cattle, one hundred thousand ordinary things;

For someone with great qualities, it is unquantifiable.

And, according to the oral traditions of the world’s elders (*’jig rten rgan po*):

In the west, the Ya rtse king was killed by the Mongols (*Hor*);

His corpse was weighed for its equivalent in gold.[3]

In the east King Ge sar was killed by lDan ma,

[But] compensation has still not been given.

And

The vagabond (*ya pho*), the blacksmith, and the butcher, all three;

If they are killed, compensation is a grass rope (*dres thag*).

དུས་དེ་ཙ་ན། མི་ཕལ་པ་རང་ཁག་པའང་རབ་འབྲིང་ཐ་གསུམ་ལས། རབ་ལའང་རབ་ཀྱི་རབ། རབ་ཀྱི་འབྲིང་། རབ་ཀྱི་ཐ་མ་དང་གསུམ། འབྲིང་ལ་ཡང་འབྲིང་གི་རབ། འབྲིང་གི་འབྲིང་། འབྲིང་གི་ཐ་མ་དང་གསུམ། ཐ་མ་ལ་ཡང་ཐ་མའི་རབ། ཐ་མའི་འབྲིང་། ཐ་མའི་ཐ་དང་གསུམ་ཡུད་པ་ལས།   རབ་ཀྱི་རབ་ལ་བརྒྱ་དང་བཅུ་འམ་བཙོ་ལྔ་སྐོར། དེ་འོག་རབ་ཀྱི་འབྲིང་ལ་སྟོང་སྲང་དགུ་བཅུ། དགུ་བཅུ་གོ་ལྔ་སྐོར། དེ་འོག་རབ་ཀྱི་ཐ་ལ་སྟོང་སྲང་བརྒྱད་བཅུ། བརྒྱད་ཅུ་གྱ་ལྔ་སྐོར།   དེ་འོག་འབྲིང་གི་རབ་ལ་སྟོང་ [21] སྲང་བདུན་བཅུ། བདུན་ཅུ་དོན་ལྔ་སྐོར། དེ་འོག་འབྲིང་གི་འབྲིང་ལ་སྟོང་སྲང་དྲུག་བཅུ། དྲུག་བཅུ་རེ་ལྔ་སྐོར། དེ་འོག་འབྲིང་གི་ཐ་མ་ལ་སྟོང་སྲང་ལྔ་བཅུ་ང་ལྔ་སྐོར། དེ་འོག་ཐ་མའི་རབ་ལ་སྟོང་སྲང་བཞི་བཅུ། བཞི་བཅུ་ཞེ་ལྔ་སྐོར། དེ་འོག་ཐ་མའི་འབྲིང་ལ་སྟོང་སྲང་སུམ་ཅུ། སུམ་ཅུ་སོ་ལྔ་སྐོར། དེ་འོག་ཐ་མའི་ཐ་མ་ལ་སྟོང་སྲང་ཉི་ཤུ། ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔ་སྐོར།

[3] According to Tibetan legend, Lha bla ma ye shes ’od was captured by the Qarluk Turks in the early eleventh century and his captors demanded his weight in gold as a ransom.

At that time, ordinary people formed three statuses: high, middle, and low:

The high consisted of three: the highest of the high, the middle of the high, and the lowest of the high.

The middle consisted of three: the highest of the middle, the middle of the middle, and the lowest of the middle.

The low consisted of three: the highest of the low, the middle of the low, and the lowest of the low.

For these the [amounts of] *srang* compensation were: for the highest of the high, between 110 and 115; for the middle of the high, between 90 and 95; for the lowest of the high, between 80 and 85.

Below that, for the highest of the middle, between 70 and 75, for the middle of the middle, between 60 and 65, for the lowest of the middle, between 50 and 55.

Below that, for the highest of the low, between 40 and 45, for the middle of the low, between 30 and 35, for the lowest of the low, between 20 and 25.

བུད་མེད་བསད་པ་ཆེར་མི་ཡོང་། གལ་སྲིད་བསད་པ་བྱུང་ན་སྟོང་སྲང་བཅོ་ལྔ་ནས་བཅུའི་བར་གྱི་འཆར་གོང་དང་རིགས་འགྲེ། བྱིས་པ་ལོ་བརྒྱད་མན་གྱི་གྲི་རྒྱབ་ནས་ཤི་བ་ལ་དགེ་འཐུད་མ་གཏོགས་སྟོང་གི་སྲོལ་མེད་ཟེར། ཡང་། རྐུན་མོ་རྐུ་རུ་ཡོང་པ་ནོར་བདག་གིས་བསད་པ་ལ་སྟོང་གི་ཐོབ་ཐང་མེད་ཟེར་ནའང་རྐུན་མ་སྲུས་རྐུས་ཀྱང་གཤགས་རོས་གདབ་བྱ་བ་འཇིག་རྟེན་དུ་གྲགས་འདུག་པས། དགེ་ཆས་ཀྱི་འཆར་ཐོབ་པ་སྐབས་དང་སྦྱར། ཡང་། བཟུང་བསད་བྱས་པ་དང་། མི་དཔུང་བྱས་ནས་བསད་པ་ལ་སྟོང་རང་ལྷས་བཅད་པ་དེ་འདབ་བཙོད་༼གཙོད་༽པས། སྡེ་སྲིད་རིན་པོ་ཆེའི་ཁྲིམས་ལུགས་ཡིན་པའང་སྐབས་དང་སྦྱར། ཡང་། གསོད་པ་བྱས་ཟེར་བ་དང་། དུག་གཏོང་བ་བྱས་ཟེར་བ་ལ། དག་པ་བྱས་ནས་མ་ཐོན་ན། ཕྱེད་སྟོང་གི་བཤགས་སྲོལ་ཡོད། ཡང་སྟོང་གི་ཚབ་ལ་ཞིང་དྲག་པ་ལ་རོ་མཐོ་འཛུགས་པའི་སྲོལ་ལུགས་ཀྱང་ཡོད།

Women are not often killed. If one is killed, the arrangement (*'char*) is according to the pattern above, but 15 to 10 *srang* less. If a child of less than eight years is stabbed, it is said that—except for a *dge 'thud* for the death[4]—there is no life-compensation.

Further, if it is alleged that a thief has been killed by the property owner, then [his

[4] This might be payment for death rituals.

family] is not entitled to compensation. Whoever the thief was, it is said, his corpse will provide the judgement. An appropriate arrangement for the *dge chas* [should still] be reached.

Further, if someone is killed while being captured, or by a crowd, the *stong* is decided according to his own price.[5] This is in accordance with the legal practices (*khrims lugs*) of the sDe srid Rin po che.

Further, if there is an allegation of killing by poisoning, but it is not proven after investigation,[6] it is the custom to decide on half compensation.

Further, as an alternative to compensation, there is a tradition of giving a good field [marked by] a commemoration cairn (*ro mtho*).[7]

ད་ཙ་ན་ཁྲིམས་ལུགས་ལ་རྩི་མཁན་ཉུང་། དེ་ལྟར་སྟོང་གི་རིམ་པ་རྣམས་སྐབས་དང་སྦྱར་བ་ཅན་པའི་སྟེང་ནས། ༸གོང་མ་ཆེ་བཙུན་གྱི་ངོ་ལ། སྟོང་སྲང་རྗེས་བཅས་ཆག་བཙུག་ཐེར་བའི་གོང་ཕུད་ཀྱི་ཆར་ཡང་སྲོལ་ལུགས་ལྟར་བྱེད་དགོས། སྡིག་གླ་གླ་ཕུད་བཅུ་བྲུར་འཆག ཡང་དེའི་ཕྱེད་སྟེང་གནོན། དགེ་ཆས་ཀྱི་སྐོར། དགེ་ལ་སྦྱོར་བའི་ཆས་ཡིན་པས་དགེ་ཆས་ཞེས་ཀྱང་བྱ། རོ་བསྐུར་བའི་ཆས་ [22] ཡིན་པས་ན་རོ་ཆས་ཞེས་ཀྱང་བྱ། དགེ་ཆས་དང་རོ་ཆས་དོན་གཅིག་པས་སྟོང་སྲང་དུ་སྦྲད་ཀྱི་སྲང་རེའི་སྟོང་དུ་ནས་ཁལ་རེ་མ་འབྲངས་པ་དང་། མར་གྱི་སྐོར་ནས་ཀྱི་འདབ་བཙོད་བྱེད་པ་དང་། བཞི་བྲུར་བྱེད་པའི་སྲོལ་ལུགས་གསུམ་ཡོད་པ་གང་དགོས་སྐབས་དང་སྦྱར། དུས་དེང་སང་ནས་ཁལ་རེ་ལ་མར་ཉག་དོ་མ་སྲོལ་འཛུད་ཀྱི་འདུག རོ་ཁེབས་དང་རོ་འཚོ། ཁྲག་ག་ན་ཅི་འོས་རིག་པས་བཅད། རོ་སྐོར་ཐེར་བ་རོ་སྲེག་པ་སོགས་ཀྱི་དགོས་༺དགེ་༻ཆའི་སྐོར་ལ་ཐེར་བ་ཡིན་པས། གང་འོས་ཅི་འཆར་བྱེད།

Nowadays, the evaluators (*rtsi mkhan*) [who know] the legal practices (*khrims lugs*) are few. They decide on the appropriate stages of compensation, according to the circumstances. According to customary practices (*srol lugs*), the first portion of the *stong srang*, the *gong*

[5] Literally, 'according to his own self-esteem' (*rang ltas*). This seems to be an abbreviated form of a longer saying.

[6] The implication is that it is not proved whether it was by poison or not.

[7] Goldstein, *New Tibetan-English Dictionary* (2001, p. 1048), describes *ro tho* as 'a pile of stones on a field obtained in compensation for a murder'.

phud, must go to the the most noble and imperial [legal authority] (*gong ma che btsun*),[8] and this is called the *rjes bcas chag bcug*. The payment to the monks for the sin (*grwa phud*) is one tenth. One half of this is the *dge chas*, which is appeasement for suffering (*snying gnon*). Since it concerns the acquisition of merit (*dge*), it is called the (*dge chas*). Things for the corpse (*ro bsdur*) are called the *ro chas*. The *dge chas* and the *ro chas* are the same thing.

One *nas khal* is given in relation to each *srang* awarded in compensation,[9] or for butter the value is determined in terms of barley, or it is one quarter. These are the three customs. Whichever is appropriate is applied. Nowadays, there is an established custom that each *nas khal* is [worth] two *nyag* of butter.

[You must] decide what is suitable for the corpse covering, the *ro 'tsho*, and the bier (*khrag gdan*). For the things concerning the corpse, called the *ro skor*, the pyre, and so forth, make whatever arrangement (*'char*) is appropriate.

མི་གསོད་དཀར་ནག་ཁྲ་གསུམ་ཞེས་པ། གྲི་སྲི་གནོན་པའི་ལྕགས་གཅོད་ཀྱི་ཆས་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་པས་སྐབས་དང་སྦྱར་བའི་འཆར་བྱེད་དགོས་སོ། ཡུག་པའི་མཆི་འཕྱིད། སྐྲ་འཁྲུད། གྲང་དན་ཟེར་བ་དོན་གཅིག་སྟེ་མིང་འདོགས་མི་འདྲ་ག་ང་། དྭ་ཕྲུག་གི་རྒྱུགས་རྟེན་ཨ་མའི་སེམས་གསོ། མི་བདག་གི་རྒྱལ་རྣམས་ཇི་ལྟར་འོས་རི་མོ་ཟུར་དུ་འབྲི། གཞན་ཡང་། མི་རབས་འདུན་མའི་སྣེ་འཛིན། ཕ་ཚན་སྤྱིའི་རྒྱལ་ལི། སྤུན་ཟླའི་སྙིང་གནོན། ཞང་ཚན་སྤྱིའི་རྒྱལ་ལི། ཤ་ཉེའི་རྒྱལ་ལི། མག་པའི་གཞུ་འབེབས་ཟེར་བ་སོགས་ཁ་མཆུའི་ཡན་ལག་གི་མིང་འདོགས་མང་པོ་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱང་ཇི་ལྟར་འོས་རི་མོ་ཟུར་དུ་འདྲི། དེ་མ་ཤར་ན། རོ་བདག་གིས་གསོད་མཁན་ལ་རྩོད་དུ་ཡོང་བས། དེའི་རིགས་ཀྱི་མཐའ་འགོག་དགོས་སོ།

It is said that killing can be white, black, or grey.

An appropriate arrangement (*'char*) must be made for what is known as the *chas* of the (*gri gnon pa'i lcags gcod*).[10]

The wiping of the widow's tears,[11] the washing of the hair, and the cold seat (*grang gdan*); these have one meaning but different names. The sustenance for orphans, the

[8] It is possible that *che btsun* is the name for an imperial official.

[9] This could mean that the *stong srang* is paid in *nas khal*, or else that it is something given in addition.

[10] Literally, this concerns a sword (*gri*) that cuts the iron that exorcises the demons.

[11] Or, the tears of mourning.

healing of the mother's mind, the payment (*rgyal*) for the head of the family, whatever is appropriate is written down separately.

Further, [for] the leaders of [the following] groups: what are known as the *rgyal li* of paternal relatives, the appeasement of brothers, the *rgyal li* of maternal relatives, the *rgyal li* of general relatives, the *mag pa'i gzhu 'bebs*,[12] and so on. There are many names given to these types of claim (*kha mchu*)[13] and whatever is appropriate is written down separately. If you do not do this, the victim's family (*ro bdag*) will argue with the killer, and you must bring this to an end.

མི་བསད་པའི་རོ་ཆས་སྔོན་ལ་སྤྲོད་པ་དང་། ལེན་པ་དེ་ཕན་ཚུན་གཉིས་ཀར་ཁྱེ་ལེན་ཆེ་བ་ཡིན། སྤྲོད་མཁན་ལ་འདབ་ཁྱད་དུ་འགྲོ་བའི་ལུགས་ཡོད། ལེན་མཁན་གཤིན་པོ་ལ་སྙིང་བརྩེ་བ་དང་། དགུས་པ་ཡོད་ན་གཤིན་པོ་ཞག་མ་འགྲུངས་པར་བདུན་དང་པོ་ཚུན་ལ་རྣམ་ཤེས་བར་དོར་འཁྱམ་པའི་དུས། ས་ལམ་གྱི་བར་ཆད་རམ་མདའ་ [23] ལ་དགེ་བ་བྱས་ན་འགྱུར་ཆེ་བས། ལེན་མཁན་ལ་ཁྱད་ཡོད། ད་ལྟ་གཤིན་པོ་ལ་མི་བྱམས་པའི་འདོད་པ་ཅན་འགའ་རེ་འདབ་ཁྱད་དུ་འགྲོ་བ་དེ་མི་འདོད་པར་མི་ལེན་ཟེར་བ་འདུག་སྟེ། སྙིང་དུ་མར་ནས་རང་སྤྲོད་མཁན་མི་ཡོང་བས།

The *ro chas* for the victim is first paid over and accepted; for both, this is an important exchange. There is a tradition that the giver handles this separately (*khyad du*). For the receiver, if he has love and affection for the deceased and, for up to a week—when the consciousness of the deceased is wandering in the *bar do*—he performs virtuous actions to help [the deceased] [pass] the obstacles of the path, that will make a great difference. [Compensation for this] is [given] separately to the receiver. Now, certain people who dislike the deceased say that they do not wish this to be handled separately, and this is known as 'non-taking'. As a result of this considerable disrespect, the giver, himself, will not come.[14]

[12] This seems to be a payment to the relatives of a *mag pa*.

[13] These claims are probably normally not of direct concern to the court, being matters of the distribution of the *stong*.

[14] This is a very uncertain translation.

སྲང་གྲངས་གང་འདུག་དངོས་པོ་གོང་ཐང་གཅོད་ལུགས་སྨར་དང་དཔུས་གཙང་འདབ། དཔུས་གཙང་དང་ཟོང་འདབ་ཁྱད་དུ་བྱས་ནས་སྤྲོད་ལེན་བྱེད་པ་ཡིན། མི་དྲག་པ་ལ་སྟོང་ཐུན་གསུམ་དུ་བཅད་པའི་སུམ་ཆ་སྨར་དུ་སྤྲོད་པའི་ལུགས་ཡོད་པས། སྔར་སྲོལ་རོ་ཆས་ཀྱི་མར་ནས་དེ་སྟོང་དུ་འདབ༼ལྷབ༽ཏུ་གཅོད་པ་ཡིན། གྲི་བཤད་འགུགས་པ་ལ། གསོད་གྲི་རང་དངོས་པོ་སྤྲད་ནས། གྲི་བཟང་ངན་གང་ཡིན་ཀྱང་། སྟོང་གི་ཐུན་གསུམ་གྱི་སྟེང་ནས་སྲང་གང་གཅོད་པ་ཁྲིམས་ལུགས་ཡིན། མི་ཤ་ལོན་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡང་ཡོད་ཟེར། ཕལ་ཆེར་མི་སྤྲོད་པ་མང་།

There are means of deciding the value of the goods [to be distributed], according to the number of *srang*. After the amount and quality of the *smar* and the goods is separately established, the giving and receiving takes place. For a high status person there are three parts to the compensation and the practice is for one third of what is decided (awarded) to be given in *smar*. Formerly, the custom was to give butter or barley for the *ro chas* in addition to the *stong*.

If the knife has been called for and the actual killing knife is handed over, then whatever its quality, it is the custom for one *srang* to be deducted from the three parts of the compensation.

There is a practice of *rten 'brel* called *mi sha lon pa*,[15] but it is often not given.

སྤྲོད་ལེན་སྟོང་ནག་གི་དཔུས། རི་ཕྱུགས། གླང་ཕྱུགས། རྟ་པོད་ན་གཞོན་ནོར་ཉིན། གོ་ཁྲབ། དར་རས། སྣམ་ཕྱུག། ལྷོ་ཟོག། བྱང་ཟོག། ཡུལ་ཟོག་སོགས་ལ་ཐུན་གསུམ་གྱི་རིན་རྒྱུག་བྱས་པའི་སྤྲོད་ལེན་བྱེད་ཅིང་། དེ་ལ་རིན་ལ་མི་འཆམས་པས། ལག་སྤྲོད་ཀྱི་སྨར་ཞོ་དང་། སྨར་གྱི་སྟོང་སྲང་འཐབ། ལག་སྤྲོད་ཀྱི་ཐད་ཞོ་དང་། ཐད་ཀྱི་སྟོང་སྲང་འཐབ། དེར་མ་ཟད་སྟོང་སྟེང་སྨར་ཟོང་བརྒྱད་འདབ་བྱེད་པའི་ཁྲིམས་ལུགས་ཡིན། དེས་ན་གཞགས་རས་མ་ཡིན་པའི་རས་པོ་ཏྲི་ལྷ་བུ་ཁྲུ་བཅུ་དྲུག་མ་ལ་སྨར་ཞོ། བཅུ་གཉིས་མ་ལ་ཐད་ཞོ། བརྒྱད་མ་ལ་ཟོང་ཞོ་དང་ར་ཕད་བརྒྱད་མ་ལ་སྨར་ཞོ། བཞི་མ་ལ་ཐད་ཞོ། གཉིས་མ་ལ་ཟོང་ཞོར་བྱས་པ་ལ་ཆ་བཞག་ནས་སྤྲོད་ལེན་བྱེད་ཅིང་། གཞན་ཡང་སྨྱུག་མ་སྟོང་ཁྲེས་ལ་སྟོང་སྲང་གང་། ཐོད༼གཏོང༽འགུགས་ལ་ཞོ་ཕྱེད་རྣམས་སུ་གཅོད་པ་ཡིན་ནོ། དགེ་ [24] ཆས་ཀྱི་ནས་ནས་ས། མར་མར་སར་གང་ཁྱེར་བྱས་པའི་ལྷག་

[15] This seems to relate to revenge, *mi sha*.

ལ། གསེར་དངུལ། གོས་དར། ཁྲོ་ཟངས་རྣམས་ལ་མར་ནས་ཀྱི་རིན་རྒྱུག་བྱས་པའི་སྤྲོད་ལུགས་བྱེད་པ་མཁས་པའི་ལུགས་ལ་ཡོད་དོ།།

The nature of the 'black compensation' given and received includes mountain cattle, plains cattle, riding horses and donkeys, armour, silk cloth, woollen cloth, southern merchandise, northern merchandise, local merchandise, and so forth. These are given and received to achieve the value of the three parts [of the compensation]. If the price is not agreed, it is possible to give *lag sprod kyi smar zho* and *smar gyi stong srang*; or *lag sprod kyi rbad zho* and *rbad gyi stong srang*. Moreover, there is a legal custom of eight *smar* and goods, on top of the compensation.

According to the decisions about what is not cloth, but *ras po ti*,[16] the cubit (*khru*) is sixteen *smar zho*, twelve *rbad zho*, and eight *zong zho*; the *ra phad*,[17] is eight *smar zho*, four *rbad zho*, and two *zong zho*. What is given and received is based on this.

Further, for the *smyug ma* and the *khres* one *stong srang*,[18] and for sending and summoning, half a *zho* is decided upon.

For the *dge chas*, as an alternative to barley and butter, gold, silver, fine clothes, and copper pots [can be given], to the value of the barley and butter. This method of giving is the method [ordained by] knowledgeable people.

༄ གཉིས་པ་རྨས་པ་ཁྲག་གི་ཞལ་ཆེ་ནི།

Second, the edict on blood-wounding

སྟོན་གྱི་དུས་ན། མི་རབ་ཁྲག་ལ་ཐིགས་ཞོ་དང་། མི་འབྲིང་ཁྲག་ལ་ཐིགས་སེ་དང་། མི་མཐའ་ཁྲག་ལ་ཐིགས་བྲེ་ཟེར་བ་ཅིག་གྲགས་གདའ་ནའང་། ད་ཙ་ན་འཐབ་རྩོད་བྱུང་བའི་རྩ་བ་ལ་བདེན་པ་ཆེ་ཆུང་། རྨས་ཚབས་ཆེ་ཆུང་མཐའ་ཆོད་བྱས་ཏེ། ཤ་རྒྱབ་ཏུ་ནས་ཁལ་གཉིས་མའི་༼མེ་༽ཤུལ་དུ་དཀར་ཤ་རེ། མར་ཉག་ལྔ། ཚྭ་བྲེ་རེ། མར་ཁུ་ཕུལ་དོ་ཙམ་ལ་ལྷ་བླངས་ནས། རྨས་གོས་ཁྲག་གདན། རྒྱལ་དང་བཅས་པ་ཛི་ལྟར་འོས་རིགས་པས་གཅོད།

---

[16] This may be a type of unusual cloth. *Po ti* is a Hindi word for red cotton.

[17] This also seems not to be a Tibetan word.

[18] These seem to be payments to officials. The *smyug ma*—literally, one who uses a pen—could be the same as the *bab snyug*, in *zhal lce* 15 (p. 65). The *khres*—literally, a burden—could possibly an abbreviation for *khrims 'degs*, the court assessor also mentioned in *zhal lce* 15 (p. 65).

In former times, there was a well-known saying: ‘for (shedding) the blood of a high-status person, one *zho*, for (shedding) the blood of a middle-status person, one *se*, for (shedding) the blood of a low-status person, one *bre*’. However, nowadays a decision that goes to the root of a dispute is made according to the extent of the truth and the severity of the wounding. For striking someone’s body (*sha rgyab tu*), two *khal* of barley; for a burn (*me shul*), white meat; five *nyag* of butter; one *bre* of salt; about two *phul* of clarified butter. When these portions have been accepted, a considered judgement (*rig pas gcod*) is made on the bandages (*rmas gos*) and bedding [for the injured person], together with the penalty (*rgyal*)—whatever is appropriate.

རྨ་ཚབས་ཆེ་བའི་ན་ཡེ། ཤི་ཡེ་འདབ་གཅོད་ཀྱི་སྲང་གྲངས་དང་ཞོ་གྲངས་གཅོད་ན། འཇལ་འདབ་ལ་སྨར་ཟོང་ཕྱེད་མར་གཅོད་པའི་ལུགས་ཡིན། ཡང་། རྨས་ཚབས་ཆེ་བ་ལ་མེ༼ མིའམ་རྨས ༽གྲངས་སོགས་དགོས་པ་བྱུང་ན། རྨ་གོས་ཁྲག་གདན་ཇི་ལྟར་འོས་པའི་སྟེང་དུ་ཐུན་གསུམ་གྱི་མེ་ཤུལ་དུ་ཞོ་དང་། དྲས་ཤུལ་དུ་སྲང་། རུས་པ་ཐོན་པ་ལ་གསེར་དངུལ་གྱི་བརྒྱད་སྐོར་བྱེད་པ་དང་། རུས་པ་རེ་ལ་ཐོན༼ ཐུན ༽གསུམ་གྱི་སྲང་རེ་བྱེད་པ་ལུགས་གཉིས་ཡོད་པ་ཁྲིམས་ལུགས་ལྟར་བྱེད་ཅིང་།

In the case of a serious wounding, which leaves someone as good as dead (*na ye shi ye*), the amounts of *srang* and *zho* are decided upon and it is the custom for one half [to be paid] in *smar* and goods. Further, for a serious wounding, if it becomes necessary to do a calculation for burns and so on, in addition to what is approriate in terms of the bandages and bedding, there are three stages: a *zho* for a burn mark (*me shul*), a *srang* for a scar (*dras shul*), and about eight of gold and silver for a visible bone; for each bone, *srang* for each of the three stages are calculated. There being two systems (*lugs gnyis*), this is done in accordance with the legal custom (*khrims lugs*).

རྒྱལ་ཤ་ཆང་གི་གྲངས་ཁ་དང་། ཟོང་གི་རྣམ་གྲངས་མང་ཉུང་གང་དགོས་རིག་པས་གཅོད། དེ་ལའང་རིན་ལ་མི་འཆམས་པས། ཤ་ནི་སུམ་ནལ་མ་ལ་ཆང་ཁལ་ཕྱེད་མ། ཀོ་ལེ་ཞོ་རེ་མ། སྤྱང་ཁེབས་གསུམ་ནལ་མ་ཞྭ་སྤྲེལ་བུབས་ཞོ། སླེལ་ཁྲ་གསུམ་ནལ་མ། བལ་རས་བཞི་ནལ་མ། སྟག་སྲང་ཕྱེད་མ། གཟིགས་ཞོ་མ། གུང་ཞོ་རེ་མ་ཙམ་གཅོད་དགོས།

A considered judgement is made on the calculation of the penalty, in meat and *chang*, and the quantities of goods, whatever is necessary. In that regard, since there will be

disagreement about the value of the goods, it must be decided [in this way]: regarding meat, three *nal ma*; for *chang*, half a *khal*; for the *ko le*, one *zho*; for aprons, three *nal ma*; for the cloth to cover a hat, one *zho*; for a basket (*slel khra*), three *nal ma*; for woollen cloth, four *nal ma*; for a tiger [hide], half a *srang*; for a leopard [hide], one *zho*; for a wild cat (*gung*) [hide], one *zho*.

༄ གསུམ་པ་བརྐུས་པ་འཇལ་གྱི་ཞལ་ཆེ་ནི།

Third, the edict on compensation for theft

ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོ་དེ་ཉིད་ [25] ཀྱིས། རྐུས་ན་བརྒྱད་འཇལ་དངོས་དང་དགུ་འདེད་དོ། ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ནའང་། ད་ཙ་ན། སྡེ་སྲིད་མི་གཅིག་པའི་ས། གཞན་གྱི་ས་ནས་ཇག་རྒྱབ་པ་ལྔ་བུ་ལ་བདུན་འགྱུར་དོས་བརྒྱད་འམ་འདྲ་བའི་དངོས་དང་ལྔ་སྟེ། སྡེ་སྲིད་གཅིག་པའི་ས། གཞན་གྱི་ས་ནས་རྐུས་པའི་འཇལ་ཆེ་བ་ལ། འདོགས་གསུམ་དངོས་དང་བཞི། ཆུང་བ་གསུམ་འདོགས་སམ། སྐྱེ་འཁྱིགས་ཆགས་གསུམ་མོ། རྒྱལ་འདོགས་དངོས་དང་གསུམ་ཞེས་པ་དོན་ཅིག་ལ་མིང་འདོགས་མི་འདྲ་བའི་གཅོད་རྒྱ་བྱེད།

The Buddhist king Srong btsan sGam po, himself, said, ‘if someone steals, there should be eight-fold compensation (*’jal*), together with the actual object, making nine’.

Nowadays, in the province of one *sde srid*, if the bandit is from elsewhere, an addition of seven, with the object becomes eight; if he is from the same, four becomes five. In one province, the high compensation for thieving (*sku pa’i ’jal*) from another place is an addition (*’dogs*) of three, with the object making four; the lesser [compensation] is an addition (*’dogs*) of three; or the accumulated interest (*skye*) is three. The penalty (*rgyal*), addition (*’dogs*), and object (*dngos*) have a single meaning but different names in the settlement of disputes.

ཁྲིམས་ཆོས་ཕན་ཚུན་རྐུ་རེས་བྱས་པ་ལ། དངོས་པོ་གང་ཡིན་དེའི་མགུལ་འདོགས་རྒྱལ་འོས་རིགས་དང་བཅས་པས་བཅད་ནས། ཛས་ངོ་ནོར་ངོ། མི་ངོ་སོགས་ཀྱི་ཕྱིར་མི་གཏོང་བར་ཁྲིམས་གཞུང་སྲོང་ལ་གལ་ཆེ། དེ་ལྟར་རྐུ་འདོགས་ཀྱི་རིམ་པ་སྐབས་ཐོབ་དང་སྦྱར་བ་བཅད་པའི་སྟེང་ནས། ངོ་ཚ་སྲུད་རིན་ལ་འདི་བྱིན་བྱ་བའི་གོང་ཕུད་ཀྱི་འཆར་ཡང་བྱེད་དགོས་སོ། དགེ་འདུན་གྱི་སྤྱི་ཛས་རྐུས་པ་ལ་གནས་དབྱུང་ལྔ་བུ་དང་། དཀོན་མཆོག་གི་བརྒྱད་ཙུ་འཇལ་དང་། སྡེ་དཔོན་གྱི་གན་མཛོད་ནས་རྐུས་པ་ལ་ཁས་

དྲག་གི་དགུ་ཅུ་འཇལ་དང་། ཡང་ན། མིག་སྐྱིད་ལག་གསུམ་ལ་བབས་པ་ཀ་མང་ངོ་།

In the case of theft between neighbours, whatever the objects, a suitable *mgul 'dogs* penalty is decided upon. For the material goods, wealth, men of importance, and so forth, it is important to apply the (governmental) laws (*khrims gzhung*) correctly. Thus, whatever is decided upon as an appropriate *rku 'dogs*, an arrangement for a *gong phud* must also be made, for the *ngo tsha sprad rin*.[19]

For stealing the common property of the *sangha* there should be expulsion, or similar; for the Jewels (*dkon mchog*) eighty-fold compensation; and for theft from the treasury of the provincial ruler serious (*khas drag*) ninety-fold compensation.

Furthermore, there are many [examples of] the removal of the three—eyes, knees, and hands.

༄ བཞི་པ་བསྐྱོན་ཧྲོལ་མནའ་དཀར་གྱི་ཞལ་ཆེ་ནི།

Fourth, the edict on oaths for lying

སྤྱིར་མནའ་ཆུང་ཀྱང་བ་མོ་ཙམ། བ་མོ་ཆུང་ཀྱང་ལྷམ་འབངས། ཞེས་པ། མནའ་མི་རབས་ཀྱི་གཙོང་རྫོར་བཤད་ཀྱང་། ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས། རྫུན་བྱས་པ་ལ་མནའ་སློག་གོ། ཞེས་ཡིན་མིན་གྱི་མ་ཚང་བ་བྱུང་བ་ན། ཡུལ་ལྷ་བསྟན་བསྲུང་དཔང་དུ་བཙུགས་ནས། མནའ་བྱེད་པར་གསུངས་འདུག་པས། ཁྲིམས་གོ་བ། ཁེ་ཉེན་རྟོགས་པ། འདྲ་བདེན་དཔང་དུ་བཙུགས་ནས་ཡིན་ཐོག་ཏུ་ཡིན་འཛོག་ [26] པའི་གཤགས་ཐུབ། དོན་ཐུབ་ཀྱི་བདེན་གཤགས་གཏོང་བ་ན། ཁྲིམས་ལུགས་ལ་སེམས་རྩེ་བཟུང་ནས། ཕོ་ཕྱིག་དང་ཧམ་པའི་འགག་གཤགས། བསྐྱོན་ཆོག་ཁ་འཕྲེང་བྱེད་པ་ལ་མནའ་ཁ་མི་བྱེད་པར། གཉིས་ཕྱོགས་སྒྲོད༼འབོད༽བགོས་བྱས་ནས། བཟང་པོ་དེ་ཡིད་ཆད། ངན་པ་དེ་བྱུར་ལ་ངོ་སོར་འཕྱེར་ནས་སེམས་ཆེར་སྐྱེ་བས། དཀར་མི་བཟུང་ཐུབ་བསྡུས་པའི་མནའ་ཁ་བྱེད་ཅེས་ཀྱང་དགོས། རྫུན་གོང་ཡངས་ཏེ། མནའ་འཕྲང་དོག་པས། བདེན་རྫུན་ཤེས་ཡོང་།

In general, it is said, 'an oath is small, merely dew; but mere dew makes the boots wet'.

[19] According to THL dictionary (http://www.thlib.org/reference/dictionaries/tibetan-dictionary/) (OT and IW), this relates to what is given to a thief by his apprehenders, when they send him home, by way of provisions for the journey.

Although an oath is explained as a ravine (*gcong rdo*)[20] for ordinary people, Buddhist king Srong btsan sGam po, himself, said, 'one must administer an oath (*mna' sgog*) to one who tells a lie'. For this reason, it is said that if the facts are not fully established, an oath is made (*mna' byed*), taking the local deities and protectors as witnesses (*pang du gtsugs*). If someone who understands the law and grasps the consequences,[21] and becomes a witness to the truth, arguments (*gshags*) on the basis of established facts (*yin thog tu yin 'jog pa'i gshags*) will emerge. If truthful arguments about the facts are abandoned, by concentrating the mind on the legal practices, people will not take an oath (*mna' kha byed*) on the basis of any exaggerated and false arguments[22] and rumoured accusations.[23]

After summoning[24] and dividing both sides, if the good are in despair, and the bad take credit for the misfortune and become confident, then it is necessary to gather (*bsdus*) people who can act as *dkar mi* to swear oaths (*mna' kha byed*).

If a lie is great and expansive, an oath that is [like] a narrow path will distinguish true and false.

མནའ་སྐྲོག་པའི་དཀར་མི་ལ་སྤྲང་བྱ་བཞི་དོར་ནས། དཀར་མི་བསྡུ་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྲང་བྱ་བཞི། གསེར་བྱ་དང་པ་འདམ་ལ་མི་འཛིན་ཟེར་བ་དེ། བཙུན་པ་ལ་མནའ་མ་སྐྲོག་ཟེར་བ་ཡིན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་བཙུན་པ་ཡུལ་མཉན་༼སྙན༽པ་ཡིན། མནའ་བཙུན་པའི་སྤྲངས་བྱ་ཡིན་པས་ལག་འཛུ་ལ་བསྡུ་མི་ཉན། གཡུ་ཆུང་གྱུ་དམར་ལྷར་༼སྐར༽ལ་མི་རྒྱུ་ཟེར་བ་དེ། བུ་ཚ་ལ་མནའ་མ་སྐྲོག་ཟེར་བ་ཡིན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། བུ་ཚས་ཁེ་ཉེན་མཏོགས་༼རྟོགས༽པས། མནའ་ཟ་ལ་ཉེ་བས་ལག་ལ་སྡུད་མི་ཉན། བྱ་རོག་ནག་པོ་སྐྱི་ལ་མ་འཛིན་ཟེར་བ་དེ། བུད་མེད་ལ་མནའ་མ་སྐྲོག་ཟེར་བ་ཡིན་དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། བུད་མེད་མཛའ་བོའི་ཕྱིར་དུ་མནའ་ཟ་བ་ལ་ཉེ་བས་ལག་འཛུ་ལ་སྡུ་༼སྡུད༽མི་ཉན། དུག་སྦྲུལ་ནག་པོ་སྐྱི་ལ་མ་འཛིན་ཟེར་བ་དེ། སྡིགས་པ་ལ་མནའ་མ་སྐྲོག་ཟེར་བ་ཡིན། དེའི་རྒྱུ་མཚན། སྡིགས་པས་རྫས་སྡིགས་དང་མནའ་སེལ་ཤེས་པས། མནའ་ཟ་བ་ལ་ཉེ་བས།

[20] According to the THL dictionary (http://www.thlib.org/reference/dictionaries/tibetan-dictionary/) (DM), *rdo* can indicate something indissoluble, eg. *chad rdo*, a promise.

[21] Literally, the advantages and disadvantages (*khe nyen*).

[22] Or, possibly, 'gal shags, contradictory arguments.

[23] Literally, a series of false accusations.

[24] *'bod* for *sbod*, or possibly separating them, like the parts of a silk tassle (*sbod*).

འདི་རྣམས་ལག་འཇུ་ལ་སྐྱངས་དགོས་སོ།

From among the *dkar mi* to whom an oath is administered (*mna’ sgog pa’i dkar mi*), four kinds must be rejected, after which the *dkar mi* are gathered. As regards those to be eliminated, they are the following:

‘The golden goose, which should not be kept in a swamp’; that is to say, the monk, who should not be put on oath (*mna’ ma sgog*). The reason is that a monk is an object of renown and a monk should not be put on oath. Therefore it is no help to summon them as helpers (*lag ’ju*).

‘The small piece of turquoise with a reddish tinge,[25] which cannot be strung [with others]’; that is to say, a child, who must not be put on oath. The reason is that children do not understand the consequences of the oath so they are likely to lie on oath (*mna’ za*). Therefore it is no help to summon them as helpers.

‘The black crow, who should not be put in a cage’; that is to say, a woman should not be put on oath. The reason is that women are likely to lie an oath for the sake of their loved ones. Therefore it is no help to summon them as helpers.

‘The poisonous black snake, which should not be put in a cage’; that is to say, a tantric practitioner (*sngags pa*) should not be put on oath. The reason is that a tantrist knows magical objects and mantras and can negate the consequences of an oath, so he is likely to lie on oath.

These must be rejected and should not be not summoned as helpers.

དོས་ན་དཀར་མི་རྒྱུས་དཀར་གཅིག དགྲ་དཀར་གཅིག གཉེན་དཀར་གཅིག གཟུ་དཀར་གཅིག་དང་བཞི་དགོས་ཏེ། སྐྱེལ་མི་གཉེན་དཀར་ [27] ཡིན་པས་མི་ཡོང་ཟེར་ཁ་མི་འཆམས། དེ་ལ་ཁྲིམས་ས་དང་བར་པས་རིག་པས་བཅད་ནས། རྒྱུས་མི་བཟུང་ཐུབ་གསུམ་བཞི་བསྡུས། འོས་པ་གཅིག་ལ་ཚོད་དུ་འཛིན། མནའ་ལ་འཆམས་ཏེ་གལ་ལ་མི་མཆམས་པས། རྩོད་པའི་གཞི་གང་ཡིན་དེའི་འགག་དེ་མ་འཕྱུགས་པ་ཅིག་དགོས། དེ་མ་གཏོགས་པའི་གག་ཡིག་ནང་དུ་མནའ་ཟར་འཇུག་པ་དང་། མནའ་ཟུར་འཕོགས་པའི་ཚིག་ཉོག་པོ་ལྷད་ཅན་བྱེད་ཐབས་མེད། མནའ་སློག་སྲིན་པོ་འདྲ། མནའ་སྐྱེལ་བག་མ་འདྲ་བྱ་བ་

འདུག་གོ

Then, the four [types of]) *dkar mi* are: one who is trustworthy (*rgyus dkar*), an opponent (*dgra dkar*), a relative (*gnyen dkar*), an impartial one (*gzu dkar*). When an oath-taker (*skyel mi*) is a relative (*gnyen dkar*), he is said to be inappropriate and agreement will not be reached. For that purpose, the judges (*khrims sa*) and mediators make a considered decision, gather three or four people who can act as trustworthy *dkar* mi, and select one who is suitable.

When an oath is agreed upon, since there is disagreement on something important, whatever the point of the dispute it should be brought to an end (*'gag de*) without any mistakes. So, it is not right that in the oath document (*gag yig*) there should be anything that allows someone to lie (*mna' za*), or that there should be inserted by the side (*mna' zur 'phogs*) any words that are unclear and corrupt.

To administer an oath (*mna' sgog*) is to act like a demon; to take an oath (*mna' skyel*) is to act like a bride.

མནའ་ཆས་གང་བྱེད་དེ་ཤེས་ཟེར་ཁ་ཛར་བྱེད་དེ། དེ་འདྲ་བྱས་ནུང་སྐྱོན་མེད་ཀྱང་། མནའ་ཆས་ཀྱི་ཟ་བ་ཡོད། ལུས་གཅེར་བུ། མགོ་ལ་ཟངས། སྐེ་ལ་ཐག་ནག་ཕྲག་ལོང་ཡོད་པ་སྟུང་གིས་བཙབ། ལུས་བྲང་བསྲུས(གསུམ)པ་ཁྲག་གིས་ཞལ་ལེ་ཡོད་པ། ཧོམ་ཁུང་དུ་བཙུག་ན། མནའ་ཆས་ཀྱིས་ཟེར་འཛུག་པས། དབང་ཆེའི་བྱ་བ་ཡིན་པས་ཚད་མར་མི་འཛིན། འདིའི་རིགས་ལ་ཕན་ཚུན་མི་གྲངས་བཅད་མ། དག་སྐྱིལ་མི་གཡང་རྒྱུ་ཅན། ལག་འཇུ་ལ་ཤ་འཛུག་རྒྱུང་པ། ཞྭ་ལྷམ་མེད་པ། གཉིས་ཀ་ལ་ལྷ་སྲུ་རིང་བསྲེལ་མེད་པ། མཚོན་དང་བསྲུང་བའི་རིགས་མེད་པ་བྱས་ཟེར་བ་ཡིག་ནང་དུ་འཆར་དགོས། ལོ་བླ་ཆོས་གྲང་། རྒྱན་ཤར་བའི་ལྷ་དཔང་རྣམས་མིང་དུ་ཤར་བའི། ཡི་གེ་ལག་ཏུ་བཟུང་ནས་ཚར་གཅིག་ཀློག་ནས་མནའ་ཤར་བ་དང་། ཚིག་ལྷད་ཁ་ནས་སྔོན་ན་སྣད་འདོགས་ཡོང་བས། སྣད་མེད་གཙང་མར་སྐྱིལ་དུ་འཇུག དེ་ལྟར་བྱོན་ན། རྩོད་པའི་གཤགས་འབུམ་དང་། འཇལ་འདབ་ཀྱི་རི་མོ་གང་ཡོད་བསྡུས(བསྡུ)བཀབ་འདབ་ཀློག་བྱེད་པ་ [28] ཧོར་བོད་གཉིས་ཀྱི་ཁྲིམས་ལུགས་སུ་འདུག

What is to be done about the oath preparations (*mna' chas*)? Those who are said to know bow the head (*kha dzar*). It is not wrong to act in that way, but there are *za ba* (corruptions) of the oath preparations: having a naked body; a cooking pot on the head; a black rope on

the neck;[26] stabbing the sides with a needle (*snyug*);[27] smearing blood on the body, chest, and stomach; placing someone in a fire pit; these *za* oath preparations are powerful (impressive) actions and they should not be regarded as prescriptions.

The number of people of this type on either side is decided upon. The *dag skyel mi*[28] should be broad-minded people of good fortune and for the oath-helpers (*lag 'ju*) only their own bodies (*sha*) are allowed, with no hat or shoes. Both should have a deity image without relics. It should be recorded that [the process] has been conducted without using weapons or protection. The year, month, and day should be indicated, along with the names of the manifest divine witnesses. Taking the paper in hand and reading it out once, constitutes the oath.

If someone recites incorrectly, false accusations will follow, so make him swear (*skyel du 'jug*) cleanly and without malice. When this is done, whatever the *rtsod pa'i gshags 'bum*[29] and the written calculations of compensation (*'jal 'dab kyi ri mo*), the compensation (*bkab 'dab*) to be collected is read out. This is the legal tradition of both the Mongols and the Tibetans.

རྐུས་རབ་གཙུགས་རབ་ཟེར་བའི་དཔེ་ཡང་འདི་བཞིན་ཡིན། ཡང་མིང་དུ་འཇུག་བདེ་བའི་ཉིན་རྐུན་དང་མཚན་རྐུན་གྱི་དཔེ། གདེང་ཐོབ་ངེས་པ་ཅན་བྱུང་ན། ནོར་དངོས་གནངས་ལ་མ་འཆམས་ན་མ་གཏོགས། དག་མི་དགོས། ནག་ཆེ་ཆུང་དང་། ཐེག་མི་ཐེག་ལ་དཔགས་ནས་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ད་ཙ་ན། གན་པ་ཅན་ལ་ལེན་རྒྱུ་མི་བཟོད་པའི་མགོ་ལས་སྣ་ཡུ་སྦྲོམ་པ་སྣ་ཚོགས་ཡོང་གི་འདུག་པ་ཁྲིམས་ལུགས་སུ་མི་རྩི་སྐད། དངོས་བདག་ཕན་ཚུན་ཧམ་པ་དང་འགལ་གཤགས་སྣ་ཚོགས་བྱས་ནས། གཤགས་སྒོ་རྒྱབ་ལོག་ཏུ་ཡོད་པའི་ཁ་མཆུའི་རིགས་ལ། མནའ་སྐྱེལ་སློག་མ་བྱས་ན་བདེན་རྫུན་གཤན་མི་ཕྱེད་ཅིང་། བསྙོན་ཅན་ལ་མནའ། གྱོད་ཅན་ལ་གཟུ། དྲི་མ་འཁྲུད་པ་ལ་ཆུ། མི་སྙིང་འཁྲུད་པ་ལ་མནའ་ཟེར་བ་འདི་བཟང་བའི་ཚད་ཡིན།

There are sayings, such as: 'the best theft is the most wounding',[30] and 'it is easy to

[26] Charles Ramble, *The Navel of the Demoness* (2008, p. 87), discusses an eighteenth-century document from Mustang, which describes four people swearing an oath concerning boundaries who are naked, with copper pots on their heads and yak ropes around their waists.

[27] A *snyung bu* is an awl or leather punch.

[28] This implies someone who confirms an assertion, or possibly an accused who affirms his innocence.

[29] This seems to be a name for a document, perhaps a record of the arguments (*gshags*).

[30] Or possibly, 'the best thief is the best accuser'.

distinguish, by name, the day-thief and the night-thief’.[31] If there is certainty (*gdeng*) [about the theft], and there is no disagreement about the amount (*gnangs*) of the goods, then affirmation (*dag*)[32] is not needed. You can act after the size of the misdeed and whether it is bearable or not (*theg mi theg*),[33] has been assessed (*dpag*). Then, for those who reach agreement (*gan pa can*), on the basis that the cause of the taking cannot be endured (forgiven), *sna yu sbom pa sna tshogs yong gi ’dug pa,*[34] and it is said that this does not count as legal procedure (*khrims lugs*).

[However], when various exaggerated and contradictory arguments are made on either side—the type of claim (*kha mchu*) in which the arguments are opposed—then, without the administration of an oath (*mna’ skyel sgog*), truth and falsehood cannot be distinguished. It is said that:

For the liar, an oath
For a dispute, a mediator
Water to wash a stain
An oath to cleanse a man’s heart.

This is a good model.

དག་མ་བྱུས་ན་མེ་ལོང་གསལ་ཀྱང་མུན་པའི་གླིང་དུ་བྱད་མི་གསལ་བས་སྐྱེལ་སྒོག་ཅི་ཀྱང་བྱེད་དགོས། འདི་ལ་སྐྱེལ་སྒོག་ལ་མི་འཆམས་ན། ཕན་ཚུན་གཉིས་ཀར་སྐོང་འགོང་འགབ་སྒྲོད་ཀྱི་མནའ་སྐྱེལ་དུ་བཙུག་ནས། མཚམས་པ་བཏང་ན་གཉིས་ཀ་ཡིད་ཆེས་པ་ཡིན་པས་བྱུར་རུང་། ད་ཅན་མནའ་ཁ་མེད་པའི་ཁ་མཆུ་འོས་བཙུགས་བྱེད་པ་དམུས་ལོང་དང་འདྲ་བས། མི་ཐོན་ཀྱང་སྐྱེལ་བྱས་ན་སློབ་ཁར་ལག་འཇུམ་རྟེད་ན་ཕྱིར་ལོག་པའི་རྣམ་གྲངས་ཡོད།

If confirmation (*dag*) has not been achieved [it is like this]: although a mirror may be clean, in the realm of darkness the image is not clear. So, an oath must be administered (*skyel sgog byed*). If they do not agree upon this, both parties must be made to take (*skyel*) the

[31] The implication is that on this basis some people act without oaths, as explained in what follows.

[32] This implies that it is not necessary to have a *dag skyel mi* to affirm, or confirm, the argument.

[33] Or, whether or not there is a surety (*khag theg*) (cf. pp. 30, 35), or whether or not he (the accuser?) bears responsibility (*khag ’thogs*) (cf. p. 64).

[34] This is an obscure saying, but seems to describe a case in which an oath is not needed because there is little in contention.

stong 'gong 'gab sprod kyi mna',[35] and when the decision is given (*mtshams pa btang*), both will believe in it, so this is suitable.

Nowadays, to [try to] establish a [believable] claim (*kha mchu*) without an oath, is to be like a blind person. So, even if someone sets out, if, when he has sworn, he does not find any oath-helpers (*lag 'ju*), he has to turn back. There are many instances of this.

ཡང་། ཕྱི་ནང་གི་ནོར་རྐུ་ལ་ཤོར་ནས། ཡིད་མ་ཆེས་པའི་འོས་བཙུགས་བྱས་པ་ལ། ཁྱེད་རང་ནོར་བདག་གིས། ཁྱོད་ཀྱི་རྐུས་པ་མིན་རི་བྱིས་(བྲིས་)ལས་དག་སྐྱོལ། དེ་རྟིང་ངས་རྐུས་འཇལ་བྱེད་ཟེར་བ་བྱུང་ན། [29] འདི་ལ་བསམས་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་པས། གང་ཞེ་ན། རང་གི་ང་རང་རྐུན་མོ་མིན་ཙ་ན། ཁོས་མནའ་མི་ཐོན་པས། ནོར་བདག་ལ་སྐྱོལ་ཟེར་བ་སྔར་གྱི་ཞེ་འབྲས་ཡོད་པ་ལ། ངས་མ་རྐུས་པ་ང་རང་གི་སེམས་ལ་གསལ་ཏེ། ཁོས་འོས་བཙུགས་བྱས་པ་ལ། དགྲ་ལ་དུག་གཏོང་བ་ཡོད། ངས་ནི་རྐུས་པ་མེད། ཁོ་རང་མནའ་ཟ་ངེས་ཡིན། དེའི་རྐུས་འཇལ་གྱིས་འཕུང་བསམ་པ་ཁོ་རང་མནའ་ཡུག་གཅིག་གི་(གིས་)འཕུང་འགྲོ་བ་ཡིན་བསམ་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། དེ་འདྲའི་རིགས་ལ་ནོར་བདག་གི་ཐོམ་རར་བྱ་བ་ཡིན། དེས་ན། རྐུན་མོ་ལ་ཕྱ་ལེ་དང་། ནོར་བདག་ལ་ཚོམ་མེ་ཟེར་བ་ཡིན་པས།

Furthermore, when inner and outer wealth (household and livestock) has been lost to thieving, if doubt has been established, it may be said [by the thief], 'You, the owner of the goods, write down 'you are the thief' and swear to it and after that I will give compensation'. There are two ways of understanding this. What are they? [He is saying] 'Since I, myself, am not a thief; he will not make any oath (*mna' mi thon*)'. [Or], if asking the owner to swear is the result of previous animosity, by saying 'I have not stolen, my mind is clear, and he (the owner) is doubtful' he is sending poison to an enemy. [By saying] 'I am not a thief' he will certainly perjure himself (*mna' za*). The compensation will ruin him [or] he will be ruined by completing an oath (*mna' yug gcig*). These are two ways of understanding it. In such a situation, the owner is in a dilemma (*thom ra*), so it is said that the thief is clear and the owner is hesitant.[36]

---

[35] A similar phrase is found in *zhal lce* 11 (p. 63) where it is an oath used in cases of disputed theft (*stong 'gong gsham sprod kyi mna'*).

[36] There are other ways in which this rather cryptic passage could be translated. The above makes some sense of the situation, whereby the mediators are being urged to ensure that the right person swears the oath, to avoid a thief from wrong-footing the property-owner by demanding that he swears an accusatory oath.

རྐུན་མ་ཡིན་མིན་ཁག་བྱུང་ན་རྒྱུས་ཆེ་ཞིང་། དེ་ཉིན་མི་ཡིན་པས་མནའ་སྐྱེལ་བ་ཡུས་བཏང་སྟེ། གནངས་ཆེ་ཆུང་ལ་དཔགས་པའི་འཇལ་འདབ་ཀྱི་རི་མོ་བྱེད། ཡང་། མདུན་མ་གཉིས་ཆགས་ཀྱིས་མནའ་ལ་མ་ཐུག་པ་བྱེད་བསམ་ན། རྐུན་མ་ཡིན་ངེས་པའམ། རྐུན་མ་འོས་བཙུགས་བྱུས་པ་ལ་ནོར་བདག་གིས་མནའ་སྒོག་པ་དང་། རྐུན་མ་༼མས༽མནའ་སྐྱེལ་བ་ལ་ཁ་མ་དན་ཕྱིན་བཟུང་སྲིད་བྱེད་ཀྱི་རི་མོ་ཁྲིམས་ཐུབ་རྐུན་མོ་ལ་བཅོལ་ནས། མནའ་གཟུའི་འདམ་ཁ་རྐུན་མོ་ལ་གཏོང་བ་ཡིན་སྤྱིར་གྱི་ཡང་། རྐུན་མོ་ལ་བབས་པ་ཡོད་པས་མནའ་གཟུའི་འདམ་ཀ་དང་། ནོར་བདག་ལ་སྐྱེལ་སྒོག་གི་འདམ་ཀ་གཏོང་བ་སྲིད་སྲོས༼སྲོལ༽ཡིན་པ་ལ།

The task [of deciding] whether someone is a thief or not is common. If, on a day when the person is present, [the owner] swears an oath and makes an accusation (*yus*), then, the value of the goods is assessed and calculation (*ri mo*) is made about the size of the compensation (*'jal 'dab*). Furthermore, if both parties (*mdun ma gnyis*) think they can avoid taking the oath (*thug pa*), then since there is definitely a thief or doubt has been established that there is a thief, the owner administers an oath (*mna' sgog*) and the thief takes the oath (*mna' skyel*). Before the thief makes the oath (*kha ma dan*), a evaluation (*ri mo*) of what is held is created, in accordance with the law (*khrims thub*), and the option of *mna' gzu*[37] is generally given to the thief. In general, it is the custom that the option of the *mna' gzu* falls to the thief and the option of taking or administering the oath (*skyel sgog*) is given to the owner.

དེང་སང་མི་ཤེས་པ་འགའ་རེས། མནའ་ལ་མ་ཐུགས༼ཐུག༽པ་བྱེད་ཟེར་བ། དཀར་ནག་གི་ཤོན༼ཤན༽མ་ཕྱེད་བར། དཀར་འདོན་འདི་བྱེད་ཟེར་ནས་གཟུར་སྒོང་ནོར་བདག་ལ་བཀལ་ནས། མནའ་གཟུའི་འདམ་ཀ་ནོར་བདག་ལ་གཏོང་བའང་ཡོད་དེ། དེ་འདྲ་བྱས་རུང་ནམ་ཕྱུགས་མནའ་ལ་ཐུག་འགྲོ་བས་བྱེད་མི་རུང་། ཡང་ཁ་ཅིག [30] གིས་བདེན་རྫུན་མཐའ་མ་ཆོད་པར། གཟུའི་རྒྱུ་སྒོང་རྐུན་མོ་ལ་བཀལ་ནས། མནའ་གཟུའི་འདམ་ཀ་ནོར་བདག་ལ་གཏོང་བའང་ཡོད། ནོར་བདག་ལ་

[37] This is an important, but obscure, choice. The use of this phrase in later passages suggests that the thief may be given the choice of either swearing an oath (*mna'*), presumably to deny the accusation, or of submitting to mediation (*gzu*), presumably on the basis that he accepts the accusation, and in order to agree on the compensation to be paid.

རྒྱུའི་གྱོང་བཀལ་ནས། མནའ་གཟུའི་འདམ་ཀ་རྐུན་མོ་ལ་གཏོང་བ་ཡོད་དེ། དེ་འདྲ་བྱས་ཀྱང་མཚམས་སྐྱོག་ཁོ་ན་ཡིན་པས་ཚད་མར་མི་འཛིན། དོན་དག་ལ་འཇལ་བ་གཟུ་ལ་དབང་། ལེན་མཁན་མནའ་ལ་དབང་བྱ་བ་ཡིན་པས། ཁ་མཆུ་འཇལ་མཁན་ལ་མནའ་གཟུའི་འདམ་ཀ་དང་། ལེན་མཁན་ལ་སྐྱེལ་སྒོག་གི་འདམ་ཀ་གཏོང་བ་ཡིན། དེར་མ་ཟད། ཇག་པ་གཤེར་ལ་དབང་། ནོར་བདག་མནའ་ལ་དབང་བྱ་བའང་དཔེ་དེས་མཚོན་ནོ།

Nowadays, it is said that some ignorant people do not take an oath (*mna' la ma thug pa byed*) , and although truth and falsity are not distinguished, it is declared that a white meaning has emerged,[38] and then a mediation loss (*gzur gyong*) is imposed on the owner, and [so] the option of *mna' gzu* is given to the owner. Although this has been done, since eventually an oath should be taken (*mna' la thug*), it is not suitable. Moreover, in some cases, when a final decision on truth and falsity has been reached, and a mediation loss (*gzu'i rgyu rgyong*) is imposed on the thief, the option of *mna' gzu* is given to the owner. [Or] when a loss is imposed on the owner, the option of *mna' gzu* is given to the thief. Although these things have been done, these are completely crooked decisions, so they should not be considered valid.[39]

The meaning of this is: the compensator (*'jal ba*) has the power over the mediation *gzu*; the receiver (*len mkhan*)[40] has power over the oath. So, the compensator relating to the claim is given the option of *mna' gzu*, and the receiver has the option of taking or administering the oath (*skyel sgog*). Moreover, this is shown by this saying, 'the robber has the power over the demands (*gsher*),[41] and the owner has power over the oath'.

མདོར་ན། རི་ལྷོ་སློག་གི་ཁ་མཆུའི་རིགས་ལ། ཤོ་ཆེ་རྒྱུན་བསྐྱུར་བྱས་ནས་ཐོབ་པོ་སྐྱེལ་སྒོག་གི་འདམ་ཀ་དང་། ཤོར་པོ་ལ་མནའ་སྐྱེལ་གཟུའི་འདམ་ཀ་གཏོང་བ་འཇིག་རྟེན་མཁས་པའི་སྲིད་སྲོལ་ཁྲིམས་ལུགས་སུ་ཆེ་བས་གང་ཅིའི་སྤྲངས་བླངས་མ་འཛོལ་བའི་ཤེས་རྒྱ་ལ་སྦྱོར་བ་གལ་ཆེའོ། གཞན་ཡང་། ཕན་ཚུན་གྱི་གཤགས་སློ་ལ་ཟེར་ལུགས་སྣ་ཚོགས་ཅིག་ཡོད་པས།

---

[38] That is, if the thief is cleared.

[39] This suggests that the right decision is that when a loss (liability to pay compensation) is imposed on the thief, the option of the *mna' gzu* is given to him.

[40] The person entitled to compensation, that is, the owner.

[41] *zhal* lce 11 (p. 63), refers to mutual demands (*gsher*), made when there is no agreement over the stolen goods. This could be related to *sher ba*, to examine, discuss, or argue about truth and falsehood.

རྗོད་པའི་དོན་དངོས་གཞི་ལ་རི་མོ་ཁྲིམས་ཐུབ་ཕྱི་ནང་གི་སྡོམ་ར་ཡོད་པ་བྱེད། རྗོད་པ་མི་འོས་པ་རྣམས་བལ་འདབ་རྡོས་གནོན་པའི་ཡོབ་རྡོག་གནོན་ལ་བཏང་བ་ཡིན་པས། སུས་ཀྱང་མ་རྗོད་ཟེར་བའི་མཐར་འགེགས་ཀྱང་བྱེད་དགོས། དེ་མ་བྱས་ན་གཤགས་སྒོ་སྟོང་དུ་འདུག་ཟེར་བའི་ཁུ་ཅོ་ཡོང་བ་ཡིན།

In brief, in claims involving the repayment of livestock (*ri lto*),[42] if dice are thrown (*rgyan bskyur*). The winner has the option of the administration of the oath (*skyel sgog*) and the loser the option of the *mna' skyel gzu*. It is very important to follow the highest legal customs and traditions of worldly-wise, in order to know how to distinguish what should be rejected or accepted.

Furthermore, because various types of argument are traditionally used in the back-and-forth of the case, documents (*ri mo*) based on the points of the dispute are made, which gather together the outer and inner [arguments] that are in accordance with the law.

Unclear cases have been set aside, like carded wool being weighted down with a stone (*bal 'dab rdos gnon*),[43] and *yob rdog gnon la*,[44] [but] no-one must quarrel and cases must eventually be resolved. If this is not done, there will be thousands of arguments, which will cause a great clamour.

ཡང་། མནའ་ལ་མ་དན་པར་རྗོ་ལྟུགས་རང་ལ་གཟུ་ན། རྗོ་ལྟུགས་ཀྱི་འབབ་སླར་ཁྲག་གི་སྲང་གསུམ་བྱེད་པ་དང་། གོམ་གྲངས་ཀྱི་སྲང་གང་བྱེད་པ་དང་། ལ་རྫས་སྤྲུངས་བྱེད་པ་དང་ལུགས་གསུམ་ཡོད་པས། ཇི་ལྟར་ [31] འོས་སྐབས་དང་སྦྱར། མནའ་རྒྱབ་པའི་ཐོབ་ཐང་དང་མནའ་གོས་སྒྲོག་རིན་ཟེར་བ་ཅིག་འདུག་པ། སྡེ་དཔོན་རིགས་ཀྱི་བསླུམ༼སྡུམ༽་རའི་དན་ཡིག་ལེན་པ་དང་མཚམས་ཡིག་བཏང་བ་ལ། མནའ་རྒྱབ་པས་སྐོར་དགོས་པ་བྱུང་ན། གནངས་ཆེ་ཆུང་ལ་དཔགས་པའི་དག་སྐྱེལ་མི་ལ་འདྲ་འོས་ལེན་པ་ཡིན། དག་སྒྲོག་མི་ལའང་སྟོན་ཆུང་མདུན་འཇོག་རེ་ལེན། སེམས་དགེ་བའི་བར་པས་མནའ་དཔང་བྱེད་པ་ལ་ཐོབ་ཐང་གཤེར་བའི་ལུགས་མེད། ཡང་། བར་མིས་མནའ་སྐྱུལ༼སྐྱེལ༽ན། བར་མི་མནའ་སྐྱེལ་རིན་ཆེན་གསེར་ལས་དཀོན་བྱ་བ་ཡིན། མནའ་གོས་ལ་སྣུམ་དཀར་བྲུབས་རེ་དང་། སྒྲོག་རིན་ལ་སྲང་ཕྱེད་རེ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།

---

[42] This is very uncertain. It could possibly be a reference to a record of cases, *tho.*

[43] Goldstein, *New Tibetan-English Dictionary* (2001, p. 720), cites the phrase *bal 'dab rdo bsnan du 'jog*, and suggests it means 'to set aside'.

[44] This is probably a reference to an obscure saying, regarding a single stirrup.

If you do not rely on the oath, there are stone and iron [ordeals]. The fees (*'ba'*) for these are the three *smar khrag gi srang*, the one *gom grangs srang*, or creating a *la rdzas.*[45] These are the three traditions. What is done should be suited to the circumstances.

It is said that the fee (*thob thang*) for conducting an oath (*mna' rgyab*) is known as the *mnga' gos* (oath clothing) and *srog rin*.

To obtain the accumulated documents (*dan yig*) of the family of the governor (*sde dpon*) and issue a decision document (*mtshams yig*), if it transpires that the person who conducts the oath must act repeatedly, he receives what is suitable for the *dag skyel mi* for the assessesment of the amount. Also, each of the *dag sgog mi* receives the gift of a small [feast]. It is not the custom for a virtuous mediator to ask for (*gsher*) a fee for conducting a witness oath (*mna' dpang byed*).

Moreover, if a mediator [himself] takes an oath (*mna' skyel*), the value is greater than gold.

For the *mna' gos*, there is a white woollen over-garment (*bubs*), and for the *srog rin*, half a *srang*.

༄ ལྔ་པ་བྱི་བྱས་བྱི་རིན་གྱི་ཞལ་ཆེ་ནི།

Fifth, the edict on payment for sexual misconduct[46]

སྔོན་རྒྱ་གར་དུ་མཐུ་འཇབ་བྱ་ཡི{ཡིས}བདག་གི{གིར}བྱེད། བགྲོད་མིན་བགྲོད་པར་འདོད་པ་ཡི། ལོག་པ་དབེན་པ{ལོག་པར་གཡེམ་པ}རྣམ་པ་བཞི། ཞེས་པ། གཞན་གྱི་ཆུང་མ་དང་། མའམ་སྲིང་མོ་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱོགས་ལ་བྱི་བྱས་པ་ལ། ཡན་ལག་གི་ཕྲན་བཅད་ནས། ཡུལ་གཞན་དུ་སྤྱུགས་པར་བཤད་ཀྱང་། ད་ཅ་ན་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས། འདོད་ལོག་སྤྱད་པ་ལ་རིན་འདེད་དོ་གསུངས་གདའ་བས། གཞན་གྱི་ཆུང་མ་ལ་བྱི་བྱས་པ་ལ། རླིག་ཞོ། སྤྲོག{འཕོག}སྲང་། ཨུམ་སེ། ལྷེ་ཁལ། གླ་ཕུད་རྟེ་དར་རྣམས་གཅོད་པ། འདི་གཅོད་པ་གྲགས་ཆེ་བས། འདི་ཁ་གཞིར་འཛོག་བྱེད་དགོས། ཡང་བཟའ་མི་ནང་གྲོས་བྱས་ནས། གཞན་མ་དྲན་རྒྱུས་བཀུག་ན་ཉེས་པ་དང་བྱི་འཇལ་ཕྱིར་སློག་པའི་ལུགས་ཡིན།

---

[45] This is probably not a cairn of stones, but a reference to household goods.

[46] Thanks are due to Christoph Cüppers for notes, references, and a translation of this section. Only the last paragraph differs significantly from his.

Formerly, in India, it was said that:

> Through force [and] subterfuge, making (a woman) one's own;
>
> Desiring intercourse with someone who does not want it;[47]
>
> [There are] four types of sexual misconduct.

Although it is said that if someone commits sexual misconduct (*byi byas*) with another's wife or a relation, such as his mother or sister, then after mutilation of minor limbs, he is banished to another country, nowadays, as the Buddhist king Srgon btsan sGam po has said, for the practice of wrong desires (*'dod log spyad pa*) a payment (*rin*) should follow.

For sexual misconduct with someone else's wife, the penalties (*gcod pa*) are the *rlig zho*, *'phog srang*, *Um se*, *lte khal*, and *grwa phud*, with a scarf.[48] These are well-known penalties, and they must be the basis for any decision.

Further, if husband and wife have private discussions (conciliation) and the (bad) memories are brought together, there is a custom that the punishment (*nyes pa*) and the compensation for sexual misconduct (*byi 'jal*) can be withdrawn.

༈ དྲུག་པ་བྱེ་བྲལ་མཐུན་སྡེབས་ཀྱི་ཞལ་ཆེ་ནི།

Sixth, the edict on harmonizing those who have separated

ཕན་ཚུན་བག་མ་གཏོང་ལེན་བྱས་པ། མཐར་འབྲལ་བ་ལ་གྱུ་དུས་ [32] བོར་ཆ་ཟེར་བ་ཅིག་བྱུང་འདུག་པ། ཐོག་མར་སྔུ་བདེན་མཐའ་ཚོད་པ་བྱས་སྟེ། ཕོས་བོར་ན་མོ་ལ་བོར་ཆ་སྐར་གྱི་ཞོ་གང་། ལ་ལ་སྐར་ཟྲོང་གི་ཞོ་བཞི་ཟེར་བའང་འདུག མོས་བོར་ན་ཕོ་ལ་བོར་ཆ་ཐོན་གསུམ་གྱི་སྲང་གང་སྤྲོད་དགོས་པ། སྔོན་གྱི་གནའ་མི་རྣམས་ཀྱིས་ཕོས་བོར་ཞོ་གང་། མོས་བོར་སྲང་གང་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་འདུག་པས་འདི་ཁ་ལེགས་པ་འདུག། ཡང་། ཕན་ཚུན་གཉིས་ཁར་ལ། བོར་ཆའི་ལབ་བརྗོད་མི་བྱེད་པའི་ལུགས་ཅིག་ཡོད། ཡང་། ཕོ་ནོར་འཕེལ་མེད་དང་མོ་ནོར་གྱུག་མེད་ཟེར་བའང་འདུག ཡང་བུད་མེད་ལ་གོ་ལག་ཟད་རིན་ནི། གཡོག་གླ་ལ་ཉི་མ་རེ་ལ་སྐར་ཟྲོང་ཕྱེད་མའི་བྲེ་དོ་མ་ཀུན་ལ་གྲགས་ཆེ་བས་གཞན་མ་མི་ཆེ་ཆུང་ལ་གླ་ཐང་མཐོ་དམའ་ལེན་

---

[47] This seems to be a quote from the Abhidharmakośa, where *bu med la bgrod pa* means 'to lie with a woman'.

[48] These penalties are mentioned in the commentaries on the Abhidharmakośa. *rlig zho* suggests a penalty for sexual intercourse, to be paid in *zho*; *'phog srang* suggests a penalty for rape, to be paid in *srang*; *Um se* suggests a penalty for kissing, to be paid in *se ba*; *lte khal* suggests a penalty for pregnancy, to be paid in *khal*; and the *grwa phud*. In *zhal lce* 1 (pp. 41–42) the *grwa phud* is explained as a payment of one tenth (to the monks) for the sin.

པའང་ཡོད། ཕན་རྩུན་གཉིས་ཁས་མཐུན་ནས་སྤྲོད་ལེན་བྱེད་དགོས། ཡིག་རྟེན་ཟེར་བའི་འཆར་ཅིག་འདུག་པ་ཡང་། ཁྲིམས་མཐུན་འོས་རིགས་སྤྲད་རྟིང་ཆོད་ཡིག་སྐྱེར་བ་འཇིག་རྟེན་པ་སྲིད་སྲོལ་ཡོད་པས། དེ་འདྲའི་འཆར་ཡང་བྱེད་དགོས།

What is given and received, between [husband and] wife, at the time of final separation is called the *bor cha* (the leaving shares).

At the beginning, when a decision has been made on who is telling the truth, if it is the man who leaves [his wife], the woman [is due] one *smar zho* as her share, and by some it is said to be four *smar zong gi zho*.[49] If it is the woman who leaves [her husband], the man must be given one *thon gsum gyi srang* as his share.

'From the people who swore an oath:[50] if he leaves, one *zho*; if she leaves, one *srang*'. This is a good saying.

Further, there is a tradition of not discussing the *bor cha* between the two of them.

It is also said that the man's wealth should not increase and the woman's wealth should not diminish.

Also, for the woman, regarding the payment (*rin*) of the *go lag zad*,[51] as is well known to everyone, the fee for a servant for each day is two *bre* [or] half the *smar zong*; and according to the status of the person a higher or lower amount must be taken.

After mutual agreement between the two, the giving and receiving is carried out.

There is one arrangement (*'char*), known as a *yig rten*. It is a worldly custom for a written agreement (*chod yig*) to be appropriately delivered in accordance with the law, and the arrangement ought to be made in this way.

༡༽ བདུན་པ་འབྲོས་[52]འདེད་ལེ་ལན་གྱི་ཞལ་ཆེ་ནི།

Seventh, the edict on pursuit and revenge

མཚམས་བྱེད་མཁན་གྱིས། ཉིན་གསུམ་མཁས་པའི་མི་ལ་འདྲི། མཚན་གསུམ་བསམ་མནོ་ལེགས་པར་བཏང་ནས། ཕན་རྩུན་

[49] This may be a payment in money and goods. According to Dieter Schuh, Synthetisches Geld in Tibet. In D. Schuh, ed. *Secular Law and Order in the Tibetan Highland* (2015, p. 170), one *zong zho* is elsewhere equivalent to four *khal* of *nas*.

[50] This may be the witnesses at the marriage.

[51] This implies a payment for loss of her labour.

[52] The list of the *zhal lce* on p. 37 has *'bros*. *'bros 'ded* suggests 'to pursue'.

རྩོད་པའི་གྱོད་བྱུང་ཚུལ། ལན་རྩ་གྱོད་རྩ་ག་ན་འདུག་བལྟ་བ་གལ་ཆེ། ལན་གྱི་རྩ་བ་འཇལ་གྱི་སུམ་གཉིས་ཟེར་བའང་ཡོད། གྱོད་ལེ་ལན་གྱི་རྩ་བ་ལ་ཁ་མཆུའི་བཞི་ཟུར་བྱ་བའང་ཡོད། བྱ་དང་མཐོའི་དཔེ་དང་འདྲ། ཕན་ཚུན་གཉིས་ཁར་ལ་སེམས་སྐྱོན་མེད་པའི་བར་སྐབས་སུ་མི་ངན་གྱི༼གྱིས༽སློང་སྐྱེབས་ [33] བྱས་ནས་འཁྲུལ་དུ་བཙུག་པའི་རིགས་སྲིད་པས། དེ་རིགས་ལ་ཕན་ཚུན་སེམས་གཙང་མའི་ཚོད་མདོ་འདྲ་བྱ་སྟེ། གྱོད་ཅན་ལ་འབབ་སྡུད་རེ་ཨེ་བྱེད། མི་བྱེད་ན་ཁྲིམས་བདག་ལ་ཞུས་ནས་བརྟ་འདེད་གཏོང་ཟེར་བ་འདུག

The judge (*mtshams byed mkhan*) [should] spend three days consulting wise people and three nights pondering. It is important to consider the way in which the retaliation (*gyod*) in the dispute between them has arisen, and where the roots of the revenge (*lan*) and retaliation (*gyod*) lie.[53]

[For] the root of the revenge, it is said that there is two thirds of the compensation (*'jal*), and for the root of the retaliation (*gyod le lan gyi rtsa*) it is one quarter of the claim. *Bya dang mtho'i dpe dang 'dra*.[54]

For both sides, during a period without problems, [if] bad people provoke them, this can cause confusion (*'khrul*). In such instances, both sides should meet to make a clear-minded decision and the *gyod can*[55] should be asked to include a penalty (*'ba' sdud*) on each side. If they do not do this, when the legal lord (*khrims bdag*) is petitioned, he will order an investigation. So it is said.

༄ བརྒྱད་པ་དམའ་ཕབ་པ་ཡུས་ཀྱི་ཞལ་ཆེ་ནི།

Eighth, the edict on public insults

དཔེར་ན། མི་མངོན་སུམ་དུ་ཁ་ཕབ་པའང་། ཤེད་ངོམས་ཀྱི་ཁ་ལ་རྒྱབ་པའམ། སྐད་<བཀས་>བཏགས་བཅས་སོ་འཕྲོགས་པ་ལྟ་བུ་ལ། མི་མངོན་སུམ་དུ་དམའ་ཕབ་པ་ཡིན་པས། ཆང་འདྲེན་ཕུས་འཛུགས་གང་འོས་རིག་གཙོད་དོ།

For example, if a person directly denigrates [someone else], or attacks him verbally with a show of strength, or calls him names, it is like committing plunder. So, someone who

[53] This implies the causes of the (initial) revenge attack (*lan*) and the subsequent retaliation (*gyod*).

[54] This appears to be a proverb (*gtam dpe*) concerning a bird.

[55] Literally, those entitled to retaliate.

directly and publicly insults another is dealt with in a suitable way, [for example] by serving *chang* on his knees.[56]

༄ དགུ་པ་དཔུས་འདོད་ཚོང་གི་ཞལ་ཆེ་ནི།

Ninth, the edict on the value of merchandise

ཕན་ཚུན་ཉོ་འདོད་འཚོང་འདོད་ཀྱི་མཚམས་སུ་རིན་རྒྱུག་བྱེད་པ་ལ། ཐོག་མར་ཞོ་ཐག་གཅད་པར་བྱ་སྟེ། ནས་ལ་ནས་ཁལ་བརྒྱད་མ་ལ་སྨར་ཞོ། ཚྭ་ལྕགས་ཁལ་གཉིས་མ་ལ་ཁྲག་ཞོ། ཟོང་ཁལ་བརྒྱད་མ་ལ་ཟོང་ཞོ་མར་ཁལ་གསུམ་ཉག་ལྔ་མ་ལ་མར་ཞོ། ཇ་ཉག་བཞི་མ་ལ་ཇ་ཞོ་དངུལ་སེ་བཞི་མ་ལ་དངུལ་ཞོ་སྟེ། དངུལ་ཞོ་དྲུག་མ་ལ་གསེར་ཞོ། གསེར་དང་དངུལ་ལ་དྲུག་འདབ་<ལྷབ་>ཀྱི་ཁྱད་བྱེད་པ་ཡིན་པས། ཉོ་ཚོང་གང་བྱེད་ཀྱང་ཕན་ཚུན་འོག་ཚོད་བླངས་ནས། རིན་དཔུས་གང་འོས་དང་། ཞོ་གྲངས་ཁལ་གྲངས་གང་འོས་རིག་པས་བཅད་ནས་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།

In order to determine the prices in an agreement (*mtshams*) between a buyer and seller, first the *zho* must be decided upon.

Regarding barley, eight *nas khal* is one *smar zho*[57]

Two *lcags khal* of salt[58] is one *khrag zho*

Eight *zong khal* (goods) is one *zong zho*[59]

Three *mar khal* (butter) [or] five *nyag* is one *mar zho*

Four *ja nyag* (tea) is one *ja zho*

Four *dngul se* (silver) is one *dngul zho*

Six *dngul zho* are worth one *gser zho* because there is a six-fold difference in the value of gold and silver.[60]

Whatever is being bought and sold, this is done once the lower measure (*’og tshod*) is agreed, and a decision is made by someone knowledgeable about the appropriate quality

---

[56] This is an uncertain translation.

[57] Schuh, Synthetisches Geld in Tibet (fn. 49) (p. 170), gives the same calculation.

[58] This is a special measure for salt.

[59] Schuh (ibid.) indicates that the *zong zho* is worth less than *khrag zho* (which may be for animals).

[60] Schuh (ibid. p. 167) refers to adocument from Dunhuang (c. 1,000) which has the same proportion.

(*rin dpus*)[61] and the appropriate number of *zho* and *khal*.

༄ བཅུ་པ་ལྷག་ཆད་རྩིས་ཀྱིས་ཞལ་ཆེ་ནི།

Tenth, the edict on calculating additions and reductions

སྔོན་གྱི་གནའ་མི་རྣམས་ཀྱིས་རྩིས་ནོར་ལོ་གསུམ་སོང་ཀུང་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་གསུངས་གདའ་བས། བུ་ལོན་གཏོང་ལེན་བྱེད་པའམ། དཔྱད་པ་ཚོ་ཚོང་བྱས་པའི་ལྷག་ཆད་ལ་འཆམས་ན་རྡེའུ་ཕད་ཕྱད་དུ་བཤུས་ཏེ། ཕན་ཚུན་ཡིད་ཆེས་པའི་རྩིས་ངེས་པར་བྱེད་དགོས།

It is said (*gsungs*) that formerly people used calculate their wealth every three years.

As regards the making of loans (*bu lon gtong len*)[62] and the shortages and surpluses in the merchants' calculations, once there is agreement, small pebbles are [used to make a] calculation in a pouch. The parties must be certain that they can have confidence in the calculations.

༄ བཅུ་གཅིག་པ་ལ་ལྟོ་རྒྱབ་ཀྱི་ཞལ་ཆེ་ནི།

Eleventh, the edict on food and clothing

[34] དཔེར་ན་ལ་ཕར་རྒྱབ་ནས་ཇག་རྒྱབ་པ་རྗེས་སྙེགས་འཕྲོད་དེ། ཕན་ཚུན་གཤེར་མལ་བྱེད་པའི་ཚེ། བར་དུ་བོར་ཐོགས⌠ཐོག⌡བྱུང་བ་རྣམས་ལ་མ་འཆམས་ན་སྟོང་འགོང་གཤམ་སྒྲོད་ཀྱི་མནའ་སྐབས་འདིར་བབས་པས། ནོར་བདག་གི⌠གིས⌡འདི་ཚུན་ལ་འཐོར། འདི་ལས་བྱུང་རི་ཟེར་བ་བྱས་དག་སྐྱུལ། ཇག་པས་ཀྱང་དེད་ཀྱི་ལག་ཏུ་འདི་ཚུན་ལ་འདི་ལས་བྱུང་རི་ཟེར་བ་བྱས་ན། ཕན་ཚུན་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དག་པ་རྗེས་ལེན་བྱས་ནས། མ་འཆམས་པ་སྒྲོལ་དགོས་ཞེས་བྱ་བ་སྐབས་འདི་འཇིག་རྟེན་རྒན་པོས་གསུངས་པས། རྩོད་པའི་གཞི་ལ་སྒྲོལ་དགོས་བྱས་ཏེ་ཕྱེད་ནོར་བདག་གིས་གུད་འཁུར། ཕྱེད་ཀྱི་འདེགས་རྒྱལ་ཇག་པས་སྒྲོད་དགོས་པ་འཇིག་རྟེན་མཁས་པའི་ལུགས་ལ་ཡོད་དོ།

For example, a case in which a robber has been pursued and brought back from another place: if mutual demands (*gsher mal*) are made, and there is no agreement between them

---

[61] According to the THL dictionary (http://www.thlib.org/reference/dictionaries/tibetan-dictionary/) (DM), *dpus* is explained as *thon zog spus ka bzang ngan nam rin thang bzang ngan*, that is, the quality of the goods and the price or value.

[62] According to the THL dictionary (http://www.thlib.org/reference/dictionaries/tibetan-dictionary/) (IW), *bu lon gtong len* means to give and take a loan.

on the stolen goods, it is an occasion for the *stong 'gong gsham sprod* oath.[63] If the owner swears a confirming oath (*dag skyal*) that at that point what is lost (*'thor*) has not appeared, and the robber also swears that it is not in his hands, and signs of dependable truth have been obtained on both sides, at this stage, according to words of the worldly elders, it is necessary for those who disagree to be mixed (*sbol*). [This means that] the basis of the dispute (*rtsod pa'i gzhi*) must be mixed (*sbol*) and the owner must bear responsibility for half and half must be given as a penalty (*'degs rgyal*) by the robber, according to the traditions of worldly experts.

༄ བཅུ་གཉིས་པ་ནམ་པར་ཚུར་གྱི་ཞལ་ཆེ་ནི།

Twelfth, the edict on borrowing

དཔེར་ན། ཁྱིམ་ཚེས་པར་ཚུར་རྟ་བོང་ངམ། གླང་བུ་གཡོར་རེས་བྱས་པར། ཉི་མ་རྒས་མཚམས་ནས་བདག་པའི་ལག་ཏུ་འཕྲོད་ཀྱང་། ནམ་ཕྱེད་ཡན་ལ་ཤི་ན་གཡར་མཁན་ལ་ཁག་འཐོགས་པ་དང་། ལེ་ལན་ཡོད་པས་ཕྱེད་རིན་གྱི་འཆར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།

For example, when householders lend and borrow a horse, donkey, or calf: if it is given back to the owner after sunset, but it dies before midnight, the borrower bears [some] responsibility (*khag 'thogs*). The parties[64] make an arrangement (*'char*) for half the value.

༄ བཅུ་གསུམ་པ་དཔའ་བོ་སྟག་གི་ཞལ་ཆེ་ནི།

Thirteenth, the edict on the tiger hero

པར་ཚུར་མི་ནོར་གྱི་ཁ་ཟིན། བར་དུ་འཛོག་ཆེན་པོ་དང་འཁང་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་བྱུས། གཞིད་འཛེན་གྱིས་སྤྱོད་དཀའ་བ་རྣམས་ལ། གཞགས་ཐོ་གོ་རྗེས་ཀྱི་རང་མཚམས་རག་པས་བསླུས་པ་རེ་བླངས་ནས། མཚམས་པ་གཏོང་བ་མཁས་པའི་ལུགས་ལ་ཡོད་པ་བཞིན་ལགས་སོ།

[In order to] obtain speeches without error on either side, if between them there is much that has been established and [also] much recrimination, then the person who conducts the difficult practice of removing the discordances, after he has understood the record of the

---

[63] *zhal lce* 4 (p. 54), refers to the *stong 'gong 'gab sprod kyi mna'*, which must be made in cases of disputed theft.

[64] Literally, those who blame each other (*le lan yod pa*).

arguments, by [reaching] his own correct decisions, he removes each deception. Making [such] decisions is the practice of wise people, so it appears.

༄ བཅུ་བཞི་པ་སྡར་མ་ཝའི་ཞལ་ཆེ་ནི།

Fourteenth, the edict on the fox coward

དཔེར་ན་མི་གཅིག་གིས་སྔར་རྐུན་མ་རྐུས་པ་ལ་རྗེས་ནས། ཕོ་རང་འགྱོད་དེ་སྟོང་ངོས་ [35] བླངས་པའི་འབབ་ཤེས་བྱས་པའམ། ནོར་བདག་གིས་བཙུགས་མ་ཐོག་ལ་བབས་བྱུང་ན། རྐུན་མོ(མ)འབབ་ཤེས་འདབ་ཀྱི་བུ་ལས་ལྷག་བྱ་བ་ཡིན་པས། རིན་སྐྱིན་ཚབས་གསུམ་མ་གཏོགས་གཞན་ལྷག་པོ་མི་འགེལ།

For example, a former thief has committed theft and later repents, and it is known that he admits his guilt, or it simply appears that [the theft] has been established by the owner: if the son of the known thief has to do extra work,[65] then the value (*rin*) of the repayment is three times, and must not be increased beyond this with extra work.

༄ བཅོ་ལྔ་པ་ཁྲིམས་འདེབས(འདེགས)བབ་སྙུག་གི་ཞལ་ལྕེ་ནི།

Fifteenth, the edict on court assessors (*khrims ’degs*) and scribes (*bab snyug*)

འཇིག་རྟེན་རྒན་པོའི་ངག་ལས་ཀྱང་། ཁྲིམས་འདེགས་བབ་སྙུགས་ཚོགས་ཆས་ཞེས་པ་རྣམས། བློན་པོ་མགོས་པདྨ་གཞོན་ནུས་ཟ་འདོད་བྱས་པ། ཕྱིས་སྲོལ་ལ་ཤོར་བ་ཡིན་ཞེས་ཐོས་ནའང་། མི་བསད་པ་དང་། རྩོད་གཞི་ཐམས་ཅད་ལ་ཚིག་སྔ་ལག་སྔ་གཉིས་ཀ་ལ(ལག)དམར་པོས་བྱས་ན་ཁྲིམས་འདེགས་སམ། སྐུ་རྒྱལ་གྱི་སུམ་གཉིས་དང་། བབ་སྙུག་གི་སུམ་གཉིས་ལག་དམར་པོ་ལ་འགེལ། མི་བདག་ལ་སུམ་ཆ་འགེལ། ཁ་ལག་གཉིས་ཀ་ལས་ལྡོག་ན་ཕྱེད་མ་བྱེད། བབ་ཁ་མཆུའི་བཞི་ཟུར་དང་། སྙུག་གུ་མཆུ་རིང་བབ་ཀྱི་བཞི་ཟུར་ཡིན་པ་སྔར་དུ་འབེབ(འབེབས)།

The secular elders have said that what are called the court assessors (*khrims ’degs*),[66] the verdict scribe (*bab snyugs*), and the collecting messenger (*tshogs chas*) have been corrupted (abolished) (*za ’dod*) by minister mGos Padma gZhon nu and the traditions have been lost. Nevertheless, if a man is killed, as regards the general basis of the dispute, if both the first

---

[65] That is, to repay the value of the theft

[66] Literally, someone who weighs.

words and the first violence are those of the offender (*lag dmar po*),[67] then two-thirds of the [costs of the] court assessor, or the *sku rgyal*, and two thirds of the costs of the verdict scribe (*bab snyug*) are imposed on the offender, and one third is imposed on the man himself.[68] If the words and violence are reversed,[69] it is one half [each]. One quarter is for the verdict announcer (*bab kha mchu*) and quarter for the case recorder (*snyug gu mchu ring bab*), from the *smar*.

ཡང་། བར་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལ་གྲྭ་ཕུད་དང་། སྣ་ཕུད་དང་། བཅུ་ཁ་ལོན་པ་སོགས་དོན་གཅིག་ལ་མིང་འདོགས་མི་འདྲ་བའི་ཟ་གོ་ཡང་ཡོད་དོ། མཚམས་ཡིག་གཏོང་དུས་འགྲམས་ཆེ་ཆུང་ལ་དཔགས་པའི་ཁ་ཤ་ཆང་འོས་བབས་བསྡུས་པའི་ཕྱེད་མཚམས་དཔོན་བར་པས་སྡུས། དེ་ལྷག་དྲུག་ཟུར་ཁག་ཁུར་བས་ཟ། དྲུག་གཉིས་དོ་བདག་ལ་སྟོར། དྲུག་གཅིག་ཡིག་མཁན་གྱིས་ཟ། འདི་རིགས་ལ་མི་སྣ་བཏང་ན་ཚོགས་ཆས་ཟེར། མི་སྣ་མེད་པའི་དཀྱུས་མ་ལ་ཁ་ཤ་ཆང་ཟེར་བ་དོན་གཅིག་གོ ཚོགས་ཆས་དང་གྲྭ་ཆས་གཉིས་དོན་ཅིག་པས། ནམ་ཚོགས་རེས་ཀྱི་སྡུད་འཁྱེར་བྱེད་པ་སྲོལ་ལུགས་ཡིན།

Further, the mediator (*bar mi*) is entitled (*thob thang*) to the *grwa phud*,[70] the *sna phud*, the *bcu kha lon pa* (a fee of one tenth), and so on—these are payments (*za go*) with different names but the same meaning. When the written decision (*mtshams yig*) is issued, half of the meat and beer collected—whatever is suitable—calculated according to the size of the case (*'grams*), is collected by the mediator in charge of the decision (*mtshams dpon bar pa*). Of the remainder, one sixth is taken by the guarantor (*khag khur*), the second sixth is given to the protagonists (*do bdag*), and one sixth is taken by the scribe (*yig mkhan*). If there is a special person (*mi sna*) sent to do this, he is called the *tshogs chas*. If it is an ordinary, not a special, person he is referred to as *kha sha chang*. The meaning is the same. The *tshogs chas* and the *grwa chas* have the same meaning, and it is the custom that he is responsible for the collecting.

[67] That is, the killer.

[68] That is, the victim, in effect his family.

[69] That is, one said the first words and the other committed the first violence.

[70] In *zhal lce* 1 (p. 41–42), the *grwa phud* is explained as a payment to monks for the sin.

[Colophon]

[36] ཨ་འབག༼ཨམ་ཕྲག༽ཁྲག་གཟུག་གི་སྣོད་བྱ་བ་བཙོད༼གཙོད༽རྒྱའི་དུས་སུ་སུག་རྒྱབ་ཞུ་རྟེན་དང་ཕག་རྔན་སྟེར་བ་ཡོང་ངོ། ངའི་ཡུལ་ན་བཏུས་པ་ཟེར། བོད་ཀྱི་ཡུལ་ན་ཁྱེ་ཟས་ཟེར་བས་ཟ་མི་རུང་། ཡང་། རྔན་པ་དེ་མི་ལེན་ཙ་ན་བཟང་པོ་མི་བྱེད་པ་འདུག་བསམ་འགྲོགས་པ་ལ་ཐུགས་ཉན་ཡོད་པས། ནན་གྱིས་སྟེར་ན། མཚམས་དྲིས་ལ་གྲས་གདན་བཙལ་བའི་ཁྲིམས་ཀྱི་བྱ་བ་ལ་མཐོ་མི་འཐོག་པ་བྱེད།

At the time of the decision is made there is the *A ’bag khrag gzug gi snod bya ba*:[71] as rewards (*sug*), gifts (*zhu rten* and *phag rngan*) are given. In my country this is called a collection (*btus pa*), but in Tibet it is called a profit (*khye zas*) and it is not appropriate to take it. If such a person takes a gift (*rngan*), people consider that he will not do good and he will listen to his friends. If it is persistently given, when the judge (*mtshams*) is questioned, during the process of implementing the rules (*khrims*) for the seating order, he will not get a high place.

སླར་སུ་བདེན་པ་ཆེ་བ་དང་། སྐྱོམ་ཆུང་གི་རྒྱབ་གནོན་པ་དེ་ ༄ གོང་མའི་ལུང་ཕུད་ནས། བོད་ཕྱོགས་ལ་ཁྲིམས་གཏོང་གི་མི་སྣ་དཔོན་ཝི་སི་བར། སྡེ་བདག་ཆེ་ཆུང་གི་འཇུག་སྒོར། རྒྱབ་ཞུས་ལ་སོགས་པ་ཆེ༼ཞིབ༽གསལ་ཐོབ་ཆེ་ན། ནམ་མཁའ་དཔལ་མངའ་བས། བྱ་བ་དང་ཁྲིམས་མཁས་པ་དེ་ལ་གཞིར་འཛོག་བྱེད་པ་འདུག དེ་ལ་མི་བདེན་པའི་ཕྱོགས་ནས་རྔན་པ་མི་ཟ། བདེན་ཕྱོགས་ནས་བདེན་པ་གནོན་པ་ལ་ཟར་རུང་། བདེན་པ་མེད་པའི་ནོར་ཟོས་ན་གོང་མའི་ལུང་དང་འགལ་བས་མི་ཟ། བྱ་བ་བདེན་ཐོག་ནས་བཏང་བས་གོང་མའི་ཁྲིམས་གོ་ལུགས་ཤེས་པ། ཁ་རུ་ཐོན་པ། ཡིད་ལ་འཆར་ན། ཁ་འོག་ན་ཕྱེ་གསལ་བྱེད་རྒྱུ་རྣམས་ལ་ཞུ་ཐུག་ཉིན་རེ་བཞིན་སྟན་བསྐྱལ་ཐག་ཆོད་སྐྱུར་པོ་བྱེད་གསུངས་ནའང་།

Further, to support greater truth and humility, [there is] the highest instruction of the emperor (*gong ma*), [given] to the lord (*mi sna dpon*) of those who give the law (*khrims gtong*) in Tibet—the Wi si ba—[concerning] the approach for the greater and lesser leaders (*sde bdag*). If the petition (*rgyab zhus*), or so on, involves a substantial investigation then, according to Nam mkha’ dpal mnga’: ‘The process and the legal experts are fundamental. [So], one should not accept gifts from the mendacious side (party) [as] it is liable to suppress

[71] The introductory section of part 4 (p. 16) refers to the *A bag khrag gzu’i snod bya ba*.

the truth on the truthful side. If one accepts wealth where there is no truth (from those without truth), this will contradict the instructions of the emperor, so one should not accept it. By conducting truthful processes from the beginning (*bya ba bden thog nas*), knowledge of how to understand the emperor's law comes to the surface (*kha ru thon pa*). If one keeps it in the mind, beneath the surface, then when there are things to be investigated, everyday requests (*zhu thug nyin re bzhin*), exhortations, and evidence are quickly acted upon'.

ཕྱིར་ནུར་བ་ལ་གཞན་གཅིག་གིས་ཞང་དཔལ་ལ། རྒྱལ་པོ་གདན་ལ་བཞུགས་ཀྱང་སྤྱན་མིག་སྡེར་ལ་གཟིགས། ཐུགས་འཛིན་བག་ཙམ་དགོས་པ་ཡིན་ནམ་བྱས་པས། དེ་འདྲ་བྱས་ན་ཤིག་ལ་རྒྱུས་རྟགས་ཡོང་། ཞང་དཔལ་ཤེས་པ་གསལ་ཁྲིམས་གོ་ཟེར་བ་ལ། ཞང་དཔལ་གྱིས་དུས་ཕྱིས་གཡུ་རྙིང་མ་ཅིག་ཁ་རུ་སྐུར་སྐུར་བྱས་ [37] ལ་ཅི་གསུངས་ལྟ་ཟེར། སང་སྔ་མོར་ཇ་སྐམ་ཚས་གྲངས༼ དྲངས ༽པའི་རྗེས་ལ། ད་ནང་ཞུ་བ་མྱུར་བ་དང་ཐུགས་འགོལ་བས། ཞུ་དོན་སྔན་ཞུས་ལྟར་མ་ནོར་བར་ཞུ་བྱས། ཁ་ནང་གི་གཡུ་རྙིང་དེ་ལྕེས་བསྐྱུར་ལོག་བྱས་པས། ཁ་སང་ནས་བྱ་བ་མངས་པས་ཡིད་འཛིན་མ་བྱུང་འདུག དེ་བཞིན་ཡིན་ན་ཞང་དཔལ་ཁ་ན་བདེན་གཏམ་འདུག་པས། ཕྱི་གསལ་ཐག་ཆོད་བྱེད་ཟེར་བའི་ཞལ་ཏ་བྱུང་བ་ལྟར་གནང་། ལར་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་མཁས་པོ་དང་དྲང་པོ་བྱེད། བཟང་ལ་ངན་གྱི་ལན་མི་བྱེད། མཁས་པ་ལ་མཐོང་བྱེད། རྨོངས་པ་ལ་འཕྱས་སྨྲ་མི་གཙོད།

Trying to make an impression, another person said to Zhang dpal: 'Although the ruler lives in a palace, his eyes see the community. Should he need to be concerned [with it] at all? If he does that, signs of familiarity with a louse will emerge. Zhang dpal has a clear mind and understands the law'.

Later, Zhang dpal was turning round an old piece of turquoise in his mouth and he said he would see what it said. Early next day, after tea and barley had been served, he said, 'Last night the petition was made quickly and my mind wandered, but the petition was presented correctly, in accordance with previous petitions. I turned over the old piece of turquoise in my mouth with my tongue [but] yesterday there was much to do and it seems that I was not mindful. For that reason, since there are true words in Zhang dpal's mouth, I am making a decision on the basis of careful examination', and he issued instructions accordingly.

Generally, all his actions were wise and just. He did not repay good with bad, he had [high] regard for the wise, and he did not blame the stupid.

མདོར་ན་ཆོས་འཇིག་རྟེན་གྱི་སྤང་བྱ་ལ། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་གང་ཤེས་སུ་སྤྱོད་པ་གལ་ཆེ། དེ་བཞིན་བྱས་པས་གཞན་གྱིས་ཚད་མར་འཛིན། ལས་འབྲས་དང་ཁྲིམས་ཀྱི་ཉེས་པ་མི་འཕོག་པ་ཡིན། དཔེར་ན་སྔ་ཚིག་མ་ཞུང་ཕྱི་ཚིག་མ་མང་། གཟུ་གནམ་ལྕགས་ཀྱི་སྤུ་གྲི་ཆོད་པ་ན། གཟུ་སོང་གི་གཤགས་ལ་ཕུད་པ་ཡིན། རྨས་ཚར་བའི་གོ་ཆ་དང་། ཤི་ཚར་བའི་ཚེ་སྒྲུབ་བྱེད་པ་རྣམས་ཚོད་མེད་པའི་ལས་ཀ་ཡིན་པས། འབའ་གཤོར་དུ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་མི་བྱེད། གལ་སྲིད་འབའ་ཤོར་བའི་ཀུ་ཅོ་བྱུང་ན། བར་པས་སེམས་བསྐྱེད་བསམ་པ་བཟང་པོའི་ཁྲུལ་ནས། ཁ་མཆུའི་མའི་སྙིང་ཆགས་ལྷས་པའི་མདུན་མ་གཉིས་ཆགས་ཀྱི་འབའ་སེལ་ཙམ་དང་། མི་བདེན་པ་ལའང་། ཁྲིམས་མཐུན་ཆད་ལས་འགེལ་བ་ཙམ་མ་གཏོགས་འབའ་རང་འབུལ་བཙུག་ན་ཕུགས་ཐེས་ལའང་གནོད་ཅིང་། ཁྲིམས་ཀྱི་བརྡ་མ་ཆགས་པར་འགྲོ་བས། དོན་ལ་ [38] འབའ་གོས་གོན་པ་མེད་བྱ་བ་དང་། འབའ་ཤོར་མངས་ཏེ་འབའ་འཛལ་ཞུང་བྱ་བ་འཇིག་རྟེན་དུ་གྲགས་འདུག།

In brief, as regards the things to be renounced, in both spiritual and worldly terms, it is important to practise what one knows, without mistakes. If you do this, others will regard you as a model and you will not be struck by the (negative) effects of karma or legal punishments (*nyes pa*).

For example, your first words should not be parsimonious and your later words should not be excessive. When a mediator's decision is like a meteorite knife, he will sweep away all previous arguments.

Just as providing armour for the wounded and conducting long-life rituals for the dead are pointless exercises, so you should not conduct a process that leads to a penalty (*'ba'*) that will be avoided (*shor*). If there are rumours about a penalty having been avoided, [people will think that] the mediator has developed [only] a pretence of clever thoughts; that he sometimes removes the penalty (*'ba' sel*) on both sides[72] out of desire for a woman

[72] Goldstein, *New Tibetan-English Dictionary* (2001, p. 762), suggests that *'ba' sel* means to pay a fine for breaking a contract, but the sense here seems to be the more usual 'remove'.

[making] a claim;[73] and even if he imposes a punishment (*chad las 'gel ba*) in accordance with the law on a mendacious person, if he causes the penalty to be offered to himself, in the final reckoning, this is harmful and the terms of the law will not be obeyed. In fact, this is called a toothless (*gos gon pa med*)[74] penalty. There are many examples of the avoidance of penalties and few examples of the payment (*'jal*) of penalties, as is well known in the world.

དེས་དཔོན་པོའི་བྱ་བ་འཛིན་པ་དང༌། མི་ས་སྙོག་པ་དང༌། ཡུལ་སྡེའི་རྒན་པ་ཁྲིམས་ཀྱི་བྱ་བ་དང༌། དོ་དམ་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལུགས་ཀྱི་བྱ་བ་ལ་ཡོ་སྐྱོག་མེད་པར་ཁྲིམས་ཀྱི་གཞུང་སྲོང་བ་གལ་ཆེའོ།

Hence, leaders (*dpon*) who take charge of these processes, those who rearrange property (*mi sa snyog pa*), the elders of the region, those who enact the law (*khrims kyi bya ba*), and [their] supervisors, when they carry out their activities (*lugs*) it is important that they avoid deceit (*yo skyog*) and strictly adhere to the law (*khrims kyi gzhung*).

དེ་ལྟར་བརྟེན་པ་རྣམས་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་བསྟན་བཅོས་ཁྲིམས་གཉིས་ལྟ་བའི་མེ་ལོང་ཞེས་བྱ་བ་འདི་སྔོན་གྱི་ཆོས་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་དང་མི་འགལ་ཞིང༌། ཁྱད་པར་རྒྱལ་པོ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་གསེར་གྱི་མེ་ཏྲ་བསྒྲིགས་དང༌། གླེན་བཀའ་བྱེད། གཞིར་བཞག་ནས་ཏའི་སི་ཏུའི་བཅའ་ཡིག་གིས་ཁ་བརྒྱན། མདོར་ན་ཁྲིམས་ཀྱི་གཞུང་ལ་བརྟེན་ནས་བཀོད་པ་འདི། ཁྲིམས་བདག་དང་བར་མི་བྱེད་པའི་སྐྱེས་མཆོག་ བླ་མ་དད་གུས་ཆེ་ཞིང༌། དམ་ཚིག་དང་ལྡན་པ། དཀོན་མཆོག་ལ་མོས་གུས་ཆེ་ཞིང་ཆོས་ལ་བློ་འགྲེལ་བ། དགེ་འདུན་ལ་བསྙེན་བཀུར་བྱེད་ཅིང༌། ངན་སློང་ལ་སྦྱིན་པ་གཏོང་བ། ཕ་མ་ལ་ཞབས་ཏོག་བྱེད་ཅིང༌། ཉེ་འབྲེལ་བརྩེ་དུང་ཡོད་པ། བསམ་པ་བཟང་ལ་རྒྱུ་བ་དྲང་བ། དབང་པོ་རྣོ་ལ་ཡིད་ཞུང་བ(ཡིད་གཞུངས་པ)། བློ་གསལ་ལ་ཤེས་རིག་སྦྱང་བ། གོ་བ་ཆེ་ལ་བློ་ཁོག་ཡངས་པ། ངག་འཇམ་ལ་སྨྲ་མཁས་པ། བྱང་སེམས་ཆེ་ལ་གནོད་སེམས་ཆུང་བ་སྤྱི་བྱེད་ལ་རང་འདོད་ཆུང་བ། འཇིག་རྟེན་མཁས་པས་ཀུན་དང་མཐུན་པ། དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱེས་བོ་དམ་པ་རྣམས་ལ་མཁོ་བར་འདུག་པ་ཤུ་བྷམ་མསྟུ་སརྦ་ཛ་ག་ཏམ། ༡།ཞུས།

[73] The translation here is very uncertain. In *zhal lce* 4 (p. 55), *mdun ma* seems to mean 'both sides', so this could mean something like, 'if a penalty is imposed on both parties, but the penalty is left to be enforced by itself ...'

[74] Literally, naked.

For those who rely on the above, this important treatise, the *Mirror of the Two Laws* (*Khrims gnyis lta ba'i me long*), does not contradict the intentions of the previous Buddhist kings. In particular, this is based on King Srong btsan sGam po's *bstan bcos gser gyi me rtsa bsgrigs*[75] and the *glen bka' byed*,[76] and then ornamented by Ta'i Si tu's legal documents (*bca' yig*).

In brief, adhering to the law (*khrims kyi gzhung la brten*), the noble judges and mediators display great devotional faith in a lama and have *samaya* commitments. They have great devotion to the Rare and Supreme One and will have confidence in the doctrine. They respect the Buddhist *sangha* and make gifts to the destitute. They revere their parents and have loving affection for their relatives. They act fairly with good intentions, their sharp faculties are perceptive, and with clear minds they use their wisdom. With great understanding, they are broadminded. With mellifluous speech, they speak wisely. With great altruism, they have little malice. Acting for the general good, they have little selfishness. According to the wise of the world, worthy people like this are needed.

Let good happen for all in the world! (Skt. *shubhamastu sarva jagatam*)

[75] Earlier in the manuscript (p.27) the title is give as *bstan bcos gser gyi le tshe sgrigs.*

[76] Earlier in the manuscript (p.27) the title is give as *gLang bka' mchid*, indicating a text concerning the gLangs (rLangs) family.